Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН — 25 июнь 1971 йил, жума — № 144 (15.014). — Баҳоси 2 тийин.

ОЛТИ ОЙЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ!

Ўзбекистон ССР саноат корхоналарининг коллективлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йиллик биринчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар ва маҳсулотни реализация қилиш ҳамда бир қанча муҳим буюмлар ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган ярим йиллик планни муддатидан олдин — 1971 йил 23 июнда бажардилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

Ғиждувон районидаги «Ленинизм» колхозининг пахтакорлари ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғлаб меҳнат қилмоқдалар. Бу эса планда белгиланганидан 7 центнер кўпдир. Суратда: шу колхознинг парторги Х. Турсунов (ўнгда) ва бригадир М. Шарипов ғунчалаб ўсаётган ғўзаларни кўздан кечирмоқда.

Р. Шамсутдинов фотоси (ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИКНИ ЮКСАЛТИРИШ — УМУМХАЛҚ ИШИ

Андижон область қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг 1971 йилда алмашлаб экишни жорий этиш ҳамда ем-хашак етиштиришни тубдан кўпайтириш асосида чорвачиликни юксалтириш юзасидан зиммаларига олган СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Андижон областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, чорвачиликни ривожлантириш юзасидан план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети андижонликларнинг қимматли ташаббусини маъқуллади ҳамда область ва район партия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига Андижон области қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг социалистик мажбуриятларини барча колхозлар ва совхозларда кенг муҳокама қилишни, ем-хашак етиштиришни кескин кўпайтириш асосида чорвачиликни юксалтириш учун социалистик мусобақани авж олдиришни топширди.

Қишлоқ хўжалик, Совхозлар министрликларига, «Узсельхозтехника» бирлашмасига олинган юксак социалистик мажбуриятларни бажаришда Андижон области колхозлари ва совхозларига ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш таклиф этилди.

КПСС XXIV съезди қарорларидан илҳомланган Андижон областининг меҳнаткашлари барча куч-қувватларини беш йиллик план топшириқларини барвақт бажаришга, жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишга сарфлаяптилар. Экин майдонларини кенгайтириш резервлари чекланган Андижон области шароитларида интенсивлаш йўлини изчиллик билан амалга ошириш, ер-сув, моддий ва меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш ҳисобига қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада юксалтириш мўлжалланяпти, экин майдонлари структурасини такомиллаштириш ҳамда илмий асосланган пахта-беда алмашлаб экишни тезроқ ўзлаштириш асосида қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ўсишини таъминлаш бунинг жуда муҳим шартидир.

Областда шунга асосланиб сўнгги икки йил мобайнида қишлоқ хўжалик экинларини алмашлаб экиш, уруғликни ўзгартириш юзасидан катта иш бажарилди. 1971 йилдан бошлаб эса пахта-бедани алмашлаб экиш планли равишда жорий қилина бошлади. Қишлоқ меҳнаткашлари алмашлаб экишни жорий этиб, бунинг ҳисобига ем-хашак экин майдонларини кенгайтириб, айни маҳалда пахтачилик билан чорвачиликнинг юксалишига ёрдам бермоқдалар, қишлоқ хўжалигидаги барча соҳаларнинг узвий ривожланиб боришига эришмоқдалар.

Совет халқининг моддий фаровонлигини янада юксалтириш тўғрисида партия ва ҳукумат ғамхўрлигига жавобан областнинг колхозчилари, совхоз ишчилари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари, қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашлари беш йиллик план биринчи йили топшириқларини барвақт бажариш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ем-хашак етиштиришни тубдан кўпайтириш асосида чорвачиликни юксалтириш юзасидан зиммаларига қўшимча мажбуриятлар олдилар.

Область меҳнаткашлари 500 минг тонна пахта етиштириб давлатга сотиш юзасидан зиммаларига олган мажбуриятлари билан бирга, 1971 йилда хўжаликларнинг барча категорияларида 1970 йилдаги 24 минг тонна ўрнига тирик вазнда 29,5 минг тонна гўшт, 107 минг тонна ўрнига 116,3 минг тонна сут, 52,6 миллион дона ўрнига 65,4 миллион дона тухум етиштиришга қарор қилдилар. Шундан пландаги 13,8 минг тонна ўрнига 14,1 минг тонна гўшт, 41,4 минг тонна ёки пландагидан 28 процент кўп сут, 14 миллион дона ёки пландагидан 43 процент кўп тухумни колхоз ва совхозларда етиштиришга қарор қилинди. Бундай ҳажмдаги ишлаб чиқариш давлатга тасдиқланган асосий пландагидан ташқари камида 15 процент гўшт, 25 процент сут, 30 процент тухум ортиқ сотишга имкон беради.

Мустаҳкам ем-хашак базасини яратиш муваффақиятнинг калити эканлигини билган колхоз ва совхозлар илгари зиммаларига олган мажбуриятларини қайта кўриб чиқиб, ем-хашак етиштиришни кўпайтириш юзасидан қўшимча тадбирларни амалга оширишга қарор қилдилар. Шу йил пландаги 140 минг тонна ўрнига натура ҳолида 270 минг тонна дағал ем-хашак, пландаги 300 минг тонна ўрнига 467 минг тонна ширадор ем-хашак ҳамда пландаги 13 минг тонна ўрнига 30 минг тонна концентрациялашган ем-хашак етиштириш мўлжалланади. Бунинг учун ем-хашак экин майдонлари барча чоралар билан кенгайтириб борилмоқда, ҳосилдорликни ошириш учун бу экинларнинг парвариши яхшиланмоқда.

Мавжуд бедазорлардан гектар бошига 150 центнердан пичан олиш мўлжалланади. Айни мақсад учун беда беш марта ўрилади. Беда гуллай бошлашга киришар-киришмас ўриб олинади, чунки бу даврда беданинг озуқа моддалари энг кўп миқдорда бўлади. Ҳар бир ўрим қисқа муддат ичида тугатилиб, ўрим тугаши биланоқ пичан кўтариб олингач, ўғит солинади ва навбатдаги сув берилади.

Ҳар бир хўжаликдаги чўчқа, қуён ва паррандаларни концентратлар билан биринчи навбатда таъминламоқ учун бу йил колхоз ва совхозларда ем-хашак экин майдонлари кенгайтирилди.

Дон учун етиштириладиган маккажўхоризорларни кенгайтиришга алоҳида эътибор берилди. Бундай маккажўхоризор 2,8 минг гектарга етказилди. Бу барча маккажўхори майдонининг 30 процентини ташкил этади. Ҳар бир гектар ердан 50 центнер маккажўхори дони олиш мўлжалланади. Бу майдон ҳозиргача икки марта чопиқ қилиниб қўйилди. 1 июлгача барча маккажўхоризорларга гектар бошига 200 килограммдан азотли ўғит ва 150 килограммдан фосфорли ўғит солинади, учинчи сув берилади, июль ойида эса тўртинчи ва бешинчи сув берилади. Бунинг натижасида гектар бошига 500-600 центнердан маккажўхори кўк поясини олиш мумкин бўлади.

Маккажўхорини силос ва дон учун ўриб-йиғиб олиш батамом механизациялаштирилади. Бунинг учун техника асосан тахт қилиб қўйилди.

Бу йил областнинг колхоз ва совхозлари 5,2 минг гектар майдонда беда билан маккажўхорини, 1,1 минг гектар майдонда маккажўхори билан лавлагини, 5,4 минг гектар майдонда беда билан арпани аралаштириб экдилар. Ўғит солиш ва экинни намунали парваришлаш туфайли шундай экинзорлардан гектар бошига камида 350 центнердан маккажўхори ҳамда 400 центнердан лавлаги, 30 центнердан арпа олиш мўлжалланади.

Маккажўхори ўриб олинганидан сўнг 3,1 минг гектар майдонда силос ва кўк поя учун маккажўхори такрор экилади. Шу майдонлардан гектар бошига 300 центнердан кўк поя олиш мўлжалланади.

Экин ҳосилдорлигини оширишда уруғлик экин экиш нормаси ва экинни парваришлаш агротехникасидан ташқари уруғликнинг сифати ҳам катта аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам ҳар бир хўжаликда уруғлик беда етиштиришдан ташқари Фрунзе номли совхозда юқори сифатли беда уруғи етиштирувчи ихтисослашган бўлим вужудга келтирилди.

Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхози, Хўжаобод районидаги Димитров номли ва «Пахтакор» колхозлари дурагай маккажўхори уруғликларини етиштириш учун ихтисослаштирилди.

Ем-хашак озуқадорлигини кўпайтириш мақсадларида бу йил камида 50 минг тонна сенаж, ҳар бир бош сигирга қарийб 2 тоннадан сенаж бостирилади. 1975 йилга бориб ётқизиладиган сенажни 170 минг тоннагача ёки тайёрланадиган жами пичаннинг 60 процентга етказиш мўлжалланади. Бу миқдор ҳар бир бош сигирга 5 тоннадан тўғри келади. Булардан ташқари бу йил 800 тонна ўт уни ҳосил қилинади. Шулардан 400 тоннасини омихта ем саноати беради. Беш йиллик охиригача витаминли ун ҳосил қилиш тахминан 10 баравар кўпайтирилади.

Тайёрланган ем-хашакдан самарали фойдаланиш мақсадларида чорвани фақат тайёр терт билан боқиш ташкил этилади. Областнинг барча хўжаликларида озуқа цехлари қуришга қарор қилинди. Область хўжаликларини оталиққа олган саноат корхоналари фермаларни механизациялаш ва озуқа цехлари қуришда колхоз ва совхозларга ёрдам беришга жалб этилади. Ҳозир бу ишда областнинг 154 та саноат ва қурилиш ташкилотлари қатнашмоқда. 1971 йилда 25 та цех қурилади. 1973 йилга бориб эса ҳар бир хўжаликда ҳам шундай цехлар бўлади.

Областдаги саноат корхоналарининг ошхоналаридан ва хонадонлардан пўчоқ ва овқат чиқитлари чорва учун йиғиб берилмоқда. 1971 йилда камида 6 минг тонна пўчоқ ва овқат чиқитидан фойдаланилади.

Чорва учун оқсилли ва витаминли озуқа нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, ҳозирги вақтда областда хлорелла етиштириш йўлга солинмоқда.

Моддий манфаатдорликни ошириш мақсадларида областнинг ҳамма хўжаликларида чорвадорлар, ем-хашак етиштириш ва тайёрлаш билан банд бўлган ходимлар ва мутахассисларнинг меҳнатда эришган натижаларига қараб: чорвачиликда маҳсулдорлик қанча оширилганлигига қараб, ем-хашак етиштиришда ҳосилдорликни оширганлик ва маҳсулотни қисқа муддат ичида ўриб-йиғиб олганликка қараб рағбатлантирувчи ҳақ тўлаш системаси ишлаб чиқилди ва амалга оширилмоқда.

Жамоат ишлаб чиқаришида актив қатнашаётган колхозчилар, совхоз ишчиларига уларнинг шахсий чорвасини боқиш учун ем-хашак билан ёрдам берилмоқда.

Озуқа базаси ривожланиши билан чорва маҳсулдорлиги ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг кўпайиши таъминланади.

Ҳар бир бош сигирдан соғиб олинадиган сут бултургига қараганда 27 процент, ҳар бир товуқдан олинадиган тухум эса бултургига қараганда 54 процент кўпайтирилади.

Областнинг колхоз ва совхозлари ўз подаларини катталаштириш ҳисобига чорва туёғини кўпайтиришга муҳим аҳамият бериб бир йил мобайнида сигирлар сонини 10 процент, она чўчқалар сонини 20 процент кўпайтиришни мўлжаллаб қўйдилар. Давлатга реализация қилинувчи қорамолнинг топшириладиган ўртача вазни камида 350 килограммгача, чўчқаники 110 килограммгача, қўйники 45 килограммгача етказилади. Шу билан бирга йиллик гўшт тайёрлаш планини 1 ноябргача бажариш мўлжалланади.

Бу йил янги қуёнчилик фермаларини вужудга келтиришга ва йил охиригача фермалар сонини 19 тага етказишга қарор қилинди. Бунинг учун учта колхозда она қуёнлар етиштириш ташкил этилиб, область наслдор чорвачилик бирлашмаси орқали улар бошқа хўжаликларга реализация қилинади. Тўртта хўжаликда балиқ урчитиш ташкил этилди.

Паррандачиликни ривожлантиришга катта аҳамият берилиб, бу йил паррандалар сони 1 миллионтага етказилади. «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг қатнашуви билан комплекс механизациялашган бешта паррандачилик фермасини қуришга, яқин 3-4 йил ичида эса, областнинг кўпчилик хўжаликларида ҳам шундай фермалар қуришга қарор қилинди. Йил охиригача фермалардаги мавжуд ҳамма механизмлар ишга тушириб юборилади.

Қорамол наслчилиги ишини яхшилаш мўлжалланади. Ҳар бир колхоз ва совхозда наслдор зотлар вужудга келтирилади. Подани зотли ва яхшиланган чорва билан тўлдириш тезлаштирилади, ҳамма ерда бузоқлар ажратиб боқиш методи билан парваришлашга ўтказилади.

Ёзда сигирларни кўк ўт билан тўйдириб боқиш сут етиштиришни анча кўпайтирди ва сут тайёрлаш планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 54 йиллигигача бажаришга имкон беради.

Ҳамма колхоз ва совхозлардаги фермаларда зооветеринария қоидаларига ва санитария тартибига риоя қилиш тадбирлари ўтказилмоқда. Ойига ҳар бир фермада санитария куни белгилаб қўйилган бўлиб, шу куни чорвачиликдаги ҳамма ходимлар оғилхоналар ва чорва яйдоқ қўйиладиган майдонларни яхшилаб тозалайдилар, ремонтдан чиқарадилар ва оқлайдилар, дезинфекция қиладилар.

Хўжаликларда сигирларнинг қисир қолишига қарши қатъий чоралар кўриш мўлжалланади. Йил бошида ҳар бир сигир ва икки ёшдан ошган ғунажин албатта бузоқ бериши керак. Яъни ҳар юз бош сигирдан 100 та бузоқ олиниши керак.

Ҳамма колхоз ва совхозларда сигирлар ва ғунажинлар асосан сунъий урчитиш методи билан қочирилмоғи керак. Шу йил профилакторийлари бўлган туғиш бўлимлари ташкил этилмоғи, бузоқни парваришлаш ва боқиш анча яхшиланмоғи керак.

Қўчқор танлаш ва саралашни яхшилаб бориб, ҳар 100 бош жайдари совлиқдан камида 110 тадан қўзи олишга эришмоққа қарор қилинди.

Ем-хашак ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш билан бирга уларни ишлаб чиқариш таннархини доимо пасайтириб боришга ва рентабеллигини ошириб боришга эришмоқ зарур. Айни мақсадда Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозидан ҳамда Пахтаобод районидаги Энгельс номли колхоздан ўрнак олиб, барча колхоз ва совхозлардаги чорвачилик фермалари ва ем-хашак тайёрлаш бригадалари ички хўжалик ҳисобига ўтказилди. Бу йил эса умумий хўжалик ҳисобининг, шунингдек ички хўжалик ҳисобининг таъсирчанлигини ошириш чоралари ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда.

Ем-хашак ва чорвачилик маҳсулотлари ҳисоб-китобини тубдан яхшилаш вазифаси қўйилди.

Чорвачиликни жадал ривожлантириш, озуқа базасини мустаҳкамлаш программасининг бажарилиши қишлоқ партия ташкилотлари, область қишлоқ хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ташкилий ва оммавий-сиёсий ишларига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Бу йил ем-хашак тайёрловчи 154 та комплекс бригада ем-хашак етиштириш ва тайёрлаш билан банд бўлади. Бу бригадаларга асосан коммунистлар ва комсомоллар бошчилик қилмоқдалар.

Фермаларни ва ем-хашак тайёрловчи бригадаларни малакали кадрлар билан жиддий равишда мустаҳкамлашга, коммунистлар билан комсомолларни фермаларга кўпроқ юбориб туришга қарор қилинди. Курс ўқишлари мунтазам равишда ўтказилиб турилиши керак.

Область қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг чорвачиликни жадал ривожлантириш қарорларини тезроқ амалга оширмоқ учун партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлигида қўлларидан келган ҳамма ишни қиладилар.

Ушбу социалистик мажбуриятлар колхоз ва совхоз раҳбарлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш илғорлари, мутахассисларининг область кенгашида муҳокамадан ўтказилиб, қабул қилинди.

16-СОВЕТ АНТАРКТИКА ЭКСПЕДИЦИЯСИНИНГ БОШЛИҒИ ЎРТОҚ ПЕТРОВГА, АНТАРКТИКА ЭКСПЕДИЦИЯСИНИНГ ҲАММА ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Антарктика тўғрисидаги шартнома кучга кирганига бугун 10 йил тўлиши муносабати билан [illegible] совет олимларига ва бошқа мамлакатларнинг олимларига самимий салом йўллайман. Шартнома Антарктикани [illegible] тинчлик районига айлантирди.

Шартнома бутун инсоният тараққиёти ва фан манфаатлари йўлида кенг халқаро ҳамкорлик асосида Антарктикани ҳар томонлама ўрганиш учун замин яратди. Кўп мамлакатларнинг олимлари биргалашиб куч-ғайрат сарфлашлари натижасида тадқиқотлар муваффақиятли бажариб борилмоқда. Бу тадқиқотларнинг фақат жанубдаги Қутб областини ўрганиш учунгина эмас, шу билан бирга бутун планетамизни ўрганиш учун ҳам муҳим аҳамияти бор. Совет олимлари Антарктикани [illegible] катта ҳисса қўшмоқдалар. Уларга омад [illegible].

Антарктика экспедициясининг ҳамма қатнашчиларига янгидан-янги муваффақиятлар, сиҳат-саломатлик тилайман.

Н. ПОДГОРНИЙ,
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси.
Москва, Кремль,
1971 йил, 23 июнь.

А. Н. КОСИГИН ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

23 июнда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин СССР Министрлар Совети Фан ва техника давлат комитетининг таклифига биноан Москвада меҳмон бўлиб турган Германия Федератив Республикаси савдо-саноат доираларининг «Крупп» концерни кузатиш кенгашининг раиси Б. Байтц бошчилигидаги таниқли вакиллардан бир группасини Кремлда қабул қилди.

Суҳбатда ҳозир бўлган Ғарбий Германия фирмаларининг вакиллари совет ташкилотларининг вакиллари билан ўтказилган учрашувлар ва суҳбатлар тўғрисида ахборот бердилар. Шу учрашув ва суҳбатлар чоғида Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ ва амалий алоқаларни кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди.

А. Н. Косигин КПСС XXIV съездининг қарорлари тўғрисида ҳамда бу қарорлар совет экономикасини янада ўстириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлажаги тўғрисида гапириб берди.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пилла сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

Қорақалпоғистон АССР (область партия комитетининг секретари **Қ. Камолов**, Автоном республика Министрлар Советининг Раиси **Е. Айтмуратов**, области комсомол комитетининг секретари **Т. Ешимбетова**, Автоном республика эпакчилик бошқармасининг бошлиғи **С. Холбоев** ўртоқлар).

Хўжайли районн (район партия комитетининг секретари **А. Ражабов**, район ижроия комитетининг раиси **С. Юсупова**, район комсомол комитетининг секретари **Ю. Абдалов**, бош пилла қуритиш пунктининг директори **Ю. Нуржонов** ўртоқлар).

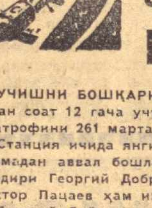

«САЛЮТ» ИЛМИЙ СТАНЦИЯСИНИНГ ПАРВОЗИ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 23 июнь. (ТАСС). Москва вақти билан соат 12 гача учувчи бошқараётган «Салют» илмий станцияси Ер атрофини 261 марта айланиб чиқди.

Станция ичида янги иш кунини борт инженер Владислав Волков ҳаммадан аввал бошлаб юборди. Орадан 6 соат ўтгач экипаж командири Георгий Добровольский, ундан кейин синовчи инженер Виктор Пацаев ҳам ишга тушдилар.

Георгий Добровольский кун программасини бажараётиб кўз билан мўлжал олиш асбоби — кенг бурчакли визирнинг оптик характеристикаларини ўрганиб чиқди. Жумладан, у ушбу асбоб турли проекцион экранларнинг ёйиш характеристикаларини ер юзасининг реал ёрқинликлари ҳамда контрастларини ҳисобга олган ҳолда тадқиқ этди. Бундан ташқари, Добровольский станцияни уч ўқ бўйлаб мўлжал олдиришга доир экспериментларни бажарди. Владислав Волков эса, навигация асбобларидан бирининг ёрдамида экспериментларнинг ўтказилишини назорат қилиб борди. Виктор Пацаев станцияни мўлжал олдириш ва ҳаракатини бошқариш юзасидан белгиланган операцияларни бажариш процессида бошқарувчи двигателлар ишлаётган пайтда вужудга келувчи ёруғлик ҳодисаларини тадқиқ этди. Бундан ташқари, Виктор Пацаев дарчаларнинг турли химиявий моддалар югуртирилган оптик юзига космик муҳит таъсирини ўрганди. Халқ хўжалиги манфаатларини кўзлаб ер юзасини кузатиш ва фотосуратини олиш давом эттирилди. Марказий Қозоғистон билан Помир районлари ўрганиш объектлари бўлди.

Кеча соат 17 дан 48 минут ўтганда Владислав Волков Ҳинд океанининг координатлари жанубий кенгликнинг 45 градуси билан шарқий узунликнинг 60 градусидаги районида циклон кўтарилганлигини кузатди. Метеорология йўлдошлардан олинган натижалар ана шу маълумотлар тўғри эканлигини тасдиқлади.

Космонавтлар иш чоғида узоқ космик учиш шароитларида киши организми турли функцияларини тадқиқ қилишни давом эттирдилар. Медицина назоратининг маълумотларига кўра, Добровольский, Волков ва Пацаев ўртоқларнинг организмида нормал ҳолатдан кўзга ташланадиган ҳеч бир четланиш юз бераётгани йўқ.

Космонавтларнинг ахборотларига ва телеметрик информация маълумотларига кўра, станциянинг ичидаги системалар ва аппаратлар, шунингдек микроиқлим параметрлари нормадагидек турибди. Соат 9 дан 40 минут ўтганда «Салют» станцияси Совет Иттифоқи территориясидан туриб радиоалоқа боғлаш мумкин бўлган зонадан ташқарига чиқиб кетди.

СССР ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

Вашингтон, Пекин, Париж ва Лондондаги СССР элчилари ядроли давлатлар конференциясини чақириш масаласи борасида СССР ҳукумати баёнотининг қуйидаги текстини Совет ҳукуматининг топшириғига биноан яқинда АҚШ, Хитой Халқ Республикаси, Франция ва Англия ҳукуматларига топширдилар:

Мана чорак асрдан кўп вақтдан бери [illegible]

[illegible] ди. [illegible]

[illegible]

шу билан бирга барча ядроли давлатлар ҳукуматларининг диққат-эътиборини шу фактга жалб қилишни зарур деб ҳисоблайдики, ядровий қуролланиш пойгасини чеклаш учун кураш гарчи баъзи ижобий тадбирлар кўрилишига олиб келган бўлса ҳам ядроли давлатларнинг арсеналларида ялпи қирғин қуролларининг энг кўп вайрон қиладиган воситаларини тўплай бериш жараёнини орқага буришга ҳали муваффақ бўлингани йўқ. Бинобарин ядровий қуролсизланишга олиб борадиган таъсирли чоралар кўрмоқ учун тағин ҳам кўпроқ зўр бериб куч ва ғайрат сарфлаш талаб қилинади.

СССР ҳукумати барча ядроли давлатларнинг бурчи ва масъулияти мана шундан иборат деб ҳисоблайди. Улар, мана шу давлатлар ядровий қуролсизланишнинг амалий программасини ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари мумкин ва лозим.

Бу вазифани ҳал қилишга ядроли давлатлардан биттаси ёки бир нечтаси ҳаракат қилабергани билан уни бажариб бўлмайди, албатта. Ядро қуролини таъқиқлашга ва йўқ қилиб юборишга эришмоқ учун шу қуролга эга бўлган давлатларнинг ҳаммаси биргаликда ҳаракат қилиши зарур.

Маълумки ядровий қуролсизланиш масаласини ҳал этишга ёндошишда ядроли давлатлар ҳозирча ягона йўл топганлари йўқ ва уларнинг бу масалаларга қарашларида кўп жиҳатдан келишмовчиликлар бор. Лекин ядроли давлатлар ўз нуқтаи назарларини бир-бирига яқинлаштириш йўлида биргаликда иш бошлаб юборишлари ва биргаликда куч ғайрат сарфлаб ядровий қуролсизланишга йўл очишларига бу нарса гўсик бўлмаслиги лозим. Халқларнинг манфаатлари, барча давлатларнинг, шу жумладан ядроли давлатларнинг ҳам манфаатлари шуни талаб қилади. Чунки уларнинг хавфсизлиги ҳам ядровий қуролсизланиш пойгасида мусобақани давом эттириш йўли билан эмас, балки ядро қуролини тугатиш йўли билан кўпроқ ва яхшироқ таъминланади.

Мана шу мулоҳазаларнинг ҳаммасини ҳисобга олиб, Совет ҳукумати ядро қуролига эга бўлган беш давлатнинг — Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари, Хитой Халқ Республикаси, Франция, Буюк Британиянинг конференциясини яқин фурсатда чақиришни таклиф этади. Бундай кенгашда умуман ядровий қуролсизланиш масалалари кўриб чиқилган бўлур эди. Музокаралар натижасида тузилиши мумкин бўлган битимга келганда бу битим ядровий қуролсизланиш чораларининг бутун комплексини ҳам, шунингдек мана шу мақсадга аста-секин олиб келадиган айрим чораларни ҳам ўз ичига олиши мумкин.

Ядровий қуролсизланиш ишида олдинга силжиш ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга ҳеч сўзсиз ёрдам берган бўлур эди, бутун халқаро вазиятга хайрли таъсир ўтказган бўлур эди, давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишончни мустаҳкамлашга кўмаклашган бўлур эди.

СССР ҳукумати конференцияни қачон чақириш, қаерда ўтказиш, унинг кун тартиби ва ишлаш тартиби билан алоқадор масалалар устида дипломатик каналлар орқали фикрлашишни бошлаб юборишни таклиф қилади.

СССР ҳукуматига келганда у ядроли беш давлат конференцияси нақадар тез чақирилса шу қадар яхши бўлади, деб ҳисоблайди. Конференцияни қаерда ўтказиш масаласида СССР ҳукуматининг позицияси очиқ бўлиб қолаверади. Конференция қатнашчиларининг ҳаммаси учун қаер ўнғай бўлса, шу жой СССР ҳукумати учун мақбул бўлаверади. Агар ҳамма шу фикрга келса, Совет ҳукумати конференцияни чақирувчи тайёргарлик комитети тузишга қарши эътироз билдирмаган бўлур эди.

СССР ҳукумати ядроли давлатларнинг ҳаммаси мана шу барча масалаларга доир билдирмоқчи бўлган мулоҳазаларни қизиқиб кутади.

СССР ҳукумати ушбу баёнот ядровий қуролсизланиш проблемаси талаб қилганидек диққат ва эътибор билан кўриб чиқилади ва ядроли давлатларнинг биргаликда куч-ғайрат сарфлаши билан бу проблемани ҳал қилишда силжиш бўлиши таъминланади, деб умид билдиради.

Партия ташкилоти секретари минбари

МУҚАДДАС БУРЧИМИЗ

Интернационал тарбия ёш авлодни ғоявий шакллантириш ва вояга етказишда муҳим роль ўйнайди. Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти коллективи кўп йиллар давомида бу масалага алоҳида эътибор бериб келмоқда.

Интернационал тарбиянинг синалган формаларидан бири — фан асосларини, биринчи навбатда ижтимоий фанларни ўрганишдир. Марксизм-ленинизм классикларининг буюк назарий меъросини ўрганиш коммунистик тушунчаларни ёшлар онгида шакллантиришнинг муҳим воситаси ҳисобланади. Институтнинг барча факультет ва кафедраларида марксча-ленинча философия бўйича доимий назарий семинарлар ишлаб турибди. Бу семинарларга 400 дан ортиқ ўқитувчи қатнашмоқда. Жуда кўп олимларимиз ўз шахсий планлари асосида марксизм-ленинизм классикларининг асарларини ўрганаётирлар. Кафедраларда В. И. Лениннинг миллий масалага бағишланган асарлари ҳам кенг кўламда ўрганилмоқда.

Институтимиз ёшларининг доҳий назарий меъросини ўрганишга бўлган қизиқиши йилдан йилга ортиб бормоқда. Улар КПСС тарихи, СССР тарихи ва бошқа фанларни ўрганиш жараёнида мамлакатимиздаги барча миллатларнинг иқтисодий, илмий, маданий ҳаётдаги ўзаро ёрдами ва ҳамкорлиги билан чуқур танишмоқдалар.

Институт партия комитети иш планида қайд этилганидек, коллективимиз орасида халқаро ишчилар ҳаракати тарихи ҳам ўрганилаётир. Аудитория ва ётоқхоналарида ленинчи интернационалистларнинг ҳаёти ва революцион фаолиятига бағишланган савол-жавоб кечалари, учрашувлар, суҳбат ва лекциялар уюштирилмоқда. 9000 дан ортиқ киши қатнашаётган бундай кечалар ва учрашувлар студентларда катта қизиқиш уйғотяпти.

Институтимизнинг кундалик фаолияти ягона маслакдаги фарзандларни тарбиялаш каби муҳим масалага қаратилган. Институт коридорлари ва аудиторияларига ўрнатилган плакатлар, шиорлар, ёшларни интернационал руҳда тарбиялашда муҳим аҳамият касб этмоқда. Институтимизда рус ва ўзбек тилларида чиқадиган кўп тиражли газеталар саҳифаларида дўстлик, биродарлик, ҳамжиҳатлик, интернационал ғояларга абадий содиқ бўлишга чақирадиган материаллар тез-тез берилаётир.

Тил — диллар пайванди. Институтимизда ишлаётган ва билим олаётган 20 дан ортиқ миллат фарзандлари ҳар доим бир-бирлари билан самимий муносабатда бўладилар. Бу самимият тилни ўрганишда, ўзаро ёрдам ва бир-бирини ҳурмат қилишдан бошланмоқда. Маҳаллий миллат вакиллари дўстлик кечаларида рус тилида республикамиз ҳаёти тўғрисида халқлар дўстлигига бағишланган темаларда докладлар қиладилар, рус классик шоирлари, совет шоирлари ва ёзувчилари асарларидан намуналар ўқийдилар. Миллий группа студентлари рус тилида «Менинг рус тилим» деган деворий газета ҳам чиқармоқдалар. Газета редколлегияси составида ўзбеклар, қозоқлар, туркманлар, тожиклар бор. Улар газетани тайёрлаш жараёнида ўз фикр ва мулоҳазаларини рус тилида ифода қилишга ўрганиб борадилар.

Институтда бошқа миллат вакиллари орасида ўзбек тилини мустақил ўрганаётганлар ҳам жуда кўп. Профессор В. И. Маков анча мураккаб текстларни ҳам рус тилидан ўзбек тилига бемалол таржима қилади, ўзи ёзган мақолаларни ўзбек тилида ифода қилади. Доцент С. Панченко рус, ўзбек ва украин тилларида юқори савияда лекциялар ўқийолади. Институтимизда ишлаётган Ф. М. Прудников, П. П. Пономаренко, К. Н. Лаврентьева ва бошқа ўнлаб рус, украин, белорус олимлари ўзбек тилини зўр қизиқиш билан ўргандилар.

Интернационал тарбия формаларидан яна бири илмий ҳамкорликдир. Бу ҳамкорлик йилдан-йилга мустаҳкамланиб бормоқда, миллатлар маданияти, прогрессив урф-одатини кенг пропаганда қилишга, миллатларни бир-бирига яқинлаштириш ва турли халқлар ўртасидаги меҳр-муҳаббатни орттиришга ва мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда. Институтимизда ишлаётган фан докторлари ва кандидатларининг кўпчилигига рус, украин ва бошқа миллат олимлари илмий раҳбарлик қилишган. Профессор В. И. Маков рус халқи билан ўзбек ва бошқа халқларнинг адабий-маданий ҳамкорлиги темасида илмий иш олиб борган 15 дан ортиқ фан кандидатларига раҳбарлик қилди. Профессор Э. Ю. Юсуповнинг шогирдлари орасида ўзбеклар билан бир қаторда қозоқлар, татарлар, руслар, туркман ва тожиклар ҳам бор. Институтимизнинг кекса олимларидан П. П. Логинов шогирдларининг кўпчилик қисмини ўзбеклар ташкил этади. Институтимиз студентлари тез-тез Болтиқ бўйи республикалари, Москва, Ленинград, Киев, Ереван шаҳарлари студентлари ҳузурида меҳмон бўлиб қайтадилар.

Институтимизда анъанага айланиб қолган ва мунтазам амал қилинаётган тадбирлар жуда кўп. Институтимизга илк бор қадам қўяётган йигит ва қизлар ҳар йили 31 август кунида Совет Иттифоқи Қаҳрамони Елена Стемпковская бюстига гулчамбарлар қўйиб, Еленадай аъло ўқишга, Ватанни севишга, Елена амалга ошира олмаган режаларни амалга оширишга қасамёд қиладилар. Ўзбекистон комсомоли вояга етказган белорус қизи Елена Стемпковскаяга Улуғ Ватан уруши фронтларида кўрсатган қаҳрамонлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган эди. У институтимиз тарих факультетининг III курсига абадий студент қилиб қабул қилинган. Ўтган йили Елананинг ҳаёти, студентлик йиллари ва кўрсатган жасоратига бағишланган илмий конференция бўлиб ўтди. Факультет комсомолларининг йиғилишида Елена Стемпковсая каби Улуғ Ватан уруши йилларида, ҳалок бўлган институт ўқитувчилари, студентлари ва хизматчиларига атаб ёдгорлик ўрнатиш учун бир кун ишлаб, иш ҳақини ёдгорлик фондига ажратиш тўғрисида қарор қабул қилинган эди. Институт партия комитети уларнинг бу ташаббусини маъқуллади. Ёдгорлик учун энг яхши лойиҳага конкурс эълон қилинди.

Институтимиз студентлари ўртасида хорижий Шарқ мамлакатлари халқларининг ҳаётини ўрганишга бўлган қизиқиш ҳам ортиб бормоқда. «Ленин ва Шарқ» туркумида ўтказилаётган «Ҳиндистон — дўстимиз», «Афғонистон — жанубдаги қўшнимиз», «Мен ўзбек қизиман» деб аталган кечалар жуда қизиқарли бўлди.

Коммунизм қурилиши даври олдимизга янгидан-янги вазифалар қўймоқда. Биз Коммунистик партиямиз XXIV съезди қарорларини амалга ошира борган ҳолда коммунистик муносабатларни шакллантиришимиз, янги кишини — коммунизм жамияти кишисини тарбияламоғимиз лозим. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев яқинда Совет Грузиясининг 50 йиллиги муносабати билан Тбилисида сўзлаган нутқида **«Биз ҳаммамиз қайси республикада яшамайлик, совет ватанпарварларимиз, битта социалистик Ватаннинг фарзандларимиз, Тинч океанидан Болтиқ денгизигача, Шимолий муз океанидан Помир ва Кавказгача чўзилган мана шу бепоён ерлар бизнинг жонажон юртимиз, Ватанимиздир. Мана шу юртда одамлар қўли билан бунёд қилинган нарсаларнинг ҳаммаси... ҳаммамиз қилаётган меҳнатнинг самарасидир, муштарак мулкимиздир, совет халқининг мулкидир. Халқларнинг бузилмас дўстлиги социализм туфайли вужудга келди. Бу дўстлик ижтимоий тузумимизнинг маҳсули, Ленин партияси миллий сиёсатининг маҳсули»**, — деган эди. Биз идеология фронти ходимлари халқларимизнинг бузилмас дўстлиги вужудга келтирган ғалабаларни мустаҳкамлаш учун интернационал тарбияни янада кучайтирамиз, унинг турли форма ва методларидан самарали фойдаланиш учун кураш олиб борамиз.

С. ЎТАНОВ,
Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти партия комитетининг секретари.

Фотолавҳалар

Суратларда: (юқорида) Намангандаги электротехника заводининг ишчиси Н. Милосердов билан Чирчиқ электрохимия заводининг ишчиси В. Ермолаевларни кўриб турибсиз. Ҳар икки ишчи ҳам ўз корхоналарида узоқ йиллардан бери узлуксиз меҳнат қилиб келмоқда. Улар тўққизинчи беш йилликнинг топшириқларини ҳам муддатидан олдин бажариш учун ҳаракат қилиб смена топшириқларини 130-140 процентдан адо этишяпти.

А. Тўраев фотолари.

МУКОФОТЛАР МУБОРАК!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ ТЎҚУВЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИНИНГ ТАСВИРИЙ САНЪАТ ХАЛҚ СТУДИЯСИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Халқ ижодини ривожлантириш ва тасвирий санъатни меҳнаткашлар ўртасида пропаганда қилиш соҳасидаги хизматлари учун Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинати тўқувчилар маданият саройининг тасвирий санъат халқ студияси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 23 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

БУХОРОДАГИ АБУ АЛИ ИБН СИНО НОМЛИ ОБЛАСТЬ КУТУБХОНАСИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Китобни пропаганда қилишдаги катта хизматлари, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда актив қатнашганлиги учун ҳамда ташкил этилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан Бухородаги Абу Али ибн Сино номли область кутубхонаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 23 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ф. А. ГИЗАТУЛЛИНАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кутубхоначилик ишини ривожлантиришда кўп йиллар самарали ишлаганлиги учун ва Бухородаги Абу Али ибн Сино номли область кутубхонаси тузилган кунининг 50 йиллиги муносабати билан кутубхонанинг старший методисти Фатаният Абдураҳмоновна **Гизатуллинага** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 23 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

АНДИЖОН МАШИНАСОЗЛИК ЗАВОДИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалиги учун машиналар ва ускуналар ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун ва ташкил этилган кунига 25 йил тўлганлиги муносабати билан Андижон машинасозлик заводи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 24 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Д. А. ЖИГАРЕВ, М. ТОЖИБОЕВ ВА Е. М. ЭМИРОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭНЕРГЕТИК» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада энергетика қувватларини ишга тушириш соҳасидаги кўп йиллик, самарали ишлари ва Чорвоқ гидроузели қурилишида актив қатнашганликлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган энергетик» фахрий унвони берилсин:

Жигарев Дмитрий Александрович — Ўрта Осиё «Гидропроект» институти Чорвоқ ГЭС лойиҳасининг бош инженери.

Тожибоев Мирза — Чорвоқ ГЭСстройи изолировшчиги.

Эмиров Евгений Михайлович — Чорвоқ ГЭСстройи автобазасининг шофери.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 24 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

И. В. МАСОЛОВ ВА И. А. ШИГИЛЬЧЕВАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини электрлаштириш соҳасидаги кўп йиллик, самарали ишлари учун ва Чорвоқ ГЭСидаги иккинчи энергетика блоки муддатидан илгари ишга туширилганлиги муносабати билан қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин:

Масолов Иван Владиславович — Чорвоқ ГЭСстройи экскаватор машинисти.

Шигильчева Ирина Алексеевна — «Узбекгидроэнергострой» трести ихтисослаштирилган ишлар бошқармасининг бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 24 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Ўзбекистон ССР Олий Советига ва республика меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бўлиб ўтган сайлов якунлари муҳокама қилинди.

Президиум сайлов ҳамма жойда юксак сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати билан ўтганлигини таъкидлади. Сайлов меҳнаткашларнинг Коммунистик партия теварагига мустаҳкам жипслашганликларини, КПСС XXIV съездининг тарихий режаларини бажаришга астойдил бел боғлаганликларини намойиш қилди. Алоқа органлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитети, маданий-оқартув муассасалари, савдо ва бошқа ташкилотлар сайловга ташкилий-техникавий тайёргарлик соҳасида катта иш қилганликлари уқтириб ўтилди.

Олий Совет Президиуми меҳнаткашлар депутатларининг янги чақириқ маҳаллий Советларига ташкилий ишларни такомиллаштириш, омма билан алоқани мустаҳкамлаш ва берилган ҳуқуқлардан тўлароқ фойдаланиш асосида саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига, коммунал хўжалиги ва аҳолига маданий-маиший хизмат органларига раҳбарликни яхшилаш вазифасини юклади.

Президиум мажлисида шунингдек «Гражданларнинг таклифлари, ариза ва шикоятларини қараб чиқиш тартиби» тўғрисида ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг 1968 йил 12 апрелдаги Фармони областнинг маҳаллий Совет ижроия комитетлари томонидан қандай бажарилаётганлиги тўғрисида Сирдарё область ижроия комитетининг ҳисоботи тингланди.

Олий Совет Президиуми Сирдарё область ижроия комитети, республика маҳаллий Советлари ижроия комитетлари зиммасига КПСС XXIV съезди қарорларига амал қилиб, ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Фармонида қўйилган талабларни ҳеч сўзсиз бажаришни таъминлаш мажбуриятини юклади.

Мажлисда бошқа бир қанча масалалар ҳам қараб чиқилди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қишлоқ хўжалиги учун машиналар яратишда эришган юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичлари, кўп йиллик, бенуқсон ишлари учун ва Андижон машинасозлик заводининг 25 йиллиги муносабати билан шу завод ишлаб чиқариш илғорларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми КПСС XXIV съезди шарафига олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажарганлиги ва Чорвоқ ГЭСидаги иккинчи энергетика блокини муддатидан олдин ишга туширганлиги учун Чорвоқ ГЭСи энергиясозларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кутубхоначилик ишини ривожлантиришда кўп йиллар самарали ишлаганлиги учун ва Бухородаги Абу Али ибн Сино номли область кутубхонасининг 50 йиллиги муносабати билан кутубхона ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Советидан Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми давлат хавфсизлиги органларида кўп йиллар бенуқсон хизмат қилганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат хавфсизлиги комитети раисининг ўринбосари Илёс **Азимовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ШОНЛИ ИШЛАР ШАРАФИ

КЕМЕРОВО ОБЛАСТИГА ИККИНЧИ ЛЕНИН ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

КЕМЕРОВО, 23 июнь. (ТАСС мухбири). Беш йиллик планнинг саноат ишлаб чиқаришини ва айниқса кўмир саноати, қора металлургия ва химия тармоқларини ривожлантириш соҳасидаги топшириқларини бажаришда эришган катта муваффақиятлари учун Кемерово области иккинчи Ленин ордени билан мукофотланди. Бугун бу ерда Ватаннинг юксак мукофотини топшириш маросими бўлди. Областдаги шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг вакиллари — ишчилар, колхозчилар, фан ва маданият арбоблари шу воқеага бағишланган тантанали мажлисга келишди.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси Г. И. Вороновни самимий кутиб олдилар, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросидан иборат фахрий президиум баланд руҳ билан сайланди.

Ўртоқ Г. И. Воронов мажлис аҳлини ва улар орқали Кузбасснинг барча меҳнаткашларини КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан, шунингдек РСФСР Олий Совети Президиуми ва Россия Федерацияси ҳукумати номидан Кемерово областининг иккинчи Ленин ордени билан мукофотланганлиги туфайли қизғин ва самимий табриклади ҳамда уларга Ватан бахт-саодати, коммунизм манфаатлари йўлида янгидан-янги катта ғалабалар, илҳомбахш меҳнат тилади.

Ҳозир бутун мамлакатимиз, ҳаммамиз КПСС XXIV съезди ва съезд қарорларининг зўр таъсири остида яшаб турибмиз, деди у. Бир қанча республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, шу жумладан, Кемерово области ва Новокузнецк шаҳри, шунингдек корхоналар, совхозлар, колхозлар, ташкилотлар коллективлари, ишлаб чиқариш илғорлари беш йиллик планни бажариш йўлидаги курашда эришган муваффақиятлари учун мукофотлар билан тақдирланганлиги меҳнаткашларга янги куч бахш этади, уларни партия XXIV съезди режаларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун курашга чорлайди.

РСФСР Министрлар Советининг Раиси Россия меҳнаткашларининг партия съезди ўртага қўйган социал-иқтисодий вазифаларни амалга ошириш учун олиб бораётган кураши тўғрисида гапириб, Москва шаҳридаги Бауман райони сайловчиларининг сайлов олди йиғилишида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев рус халқи шаънига, Россия Федерациясидаги барча халқлар шаънига самимий сўзлар айтганлигини эслатиб ўтди. РСФСР меҳнаткашларининг коммунистик қурилиш ишига қўшаётган ҳиссасига юксак баҳо берилганлиги республика ишчиларини, колхозчиларини ва зиёлиларини қудратли Совет Ватанимиз шуҳратини ошириш учун меҳнат соҳасида янги ишлар қилишга руҳлантиради.

КПСС XXIV съездининг тўққизинчи беш йиллик планга доир Директиваларида РСФСРнинг шарқий районларини, шу жумладан, индустриал Кузбассни ривожлантиришга алоҳида аҳамият берилган, деди сўзини давом эттириб Г. И. Воронов.

Ҳозирги Кузбасс — Ватаннинг қудратли саноат-иқтисодий базаси, узлуксиз кўмир, металл, химия маҳсулотлари бериб турган диёрдир: бу ерда биринчи даражали заводлар ва электр станциялари, янги шаҳарлар қад кўтарди, қишлоқларнинг қиёфаси ўзгарди. Бу эса Лениннинг Урал — Кузбасс ишлаб чиқарувчи кучларини ҳар томонлама ривожлантириш тўғрисидаги топшириғи рўёбга чиқарилганлигини кўрсатади.

Кузбасснинг меҳнатдаги муваффақиятларига қишлоқ меҳнатчилари ҳам ўз ҳиссаларини қўшдилар. Давлатга дон, гўшт, сут, жун сотиш беш йилик планлари ошириб бажарилди.

Г. И. Воронов Кемерово области меҳнаткашларининг муваффақиятларини таъкидлаб ўтгач, корхоналар, колхоз ва совхозлар, қурилиш ташкилотлари ишидаги камчиликларга батафсил тўхталди.

Нотиқ янги, социалистик турмушни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришда Советларнинг роли тўғрисида гапирди, меҳнаткашларга хизмат кўрсатишга, уларнинг турмуш ва маиший шароитларини янада зўр ғайрат ва сабот билан яхшилаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиш кераклигини таъкидлади.

Г. И. Воронов СССР Олий Совети Президиумининг Кемерово областини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармонини ўқиб эшиттирди ва тантанали мажлис қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари остида юксак мукофотни область байроғига қадаб қўйди.

«Зенковские уклони» шахтасининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Я. Гальченко, «Краснинский», совхозининг сут соғувчиси А. Н. Власова, Сибирь металлургия институтининг ректори профессор Н. В. Толстогузов, Кемеродаги «Қарболит» заводининг директори А. А. Шмаков, Кузбасс Политехника институтининг студенти Александр Никуленко ўз нутқларида Кемерово области меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди қарорлари туфайли вужудга келган зўр ғайрат-шижоати тўғрисида, улар партия режаларини амалга ошириш иштиёқида қилаётган ишлар ҳақида гапириб бердилар.

Пировардида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Кемерово область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Ештокин сўзга чиқди. У кузбассликларнинг меҳнатдаги муваффақиятларига юксак баҳо берганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига чуқур миннатдорчилик изҳор қилди ҳамда қўш орденли Кемерово областининг ишчилари, қишлоқ меҳнатчилари ва зиёлилари ўзларининг бутун кучларини, билимлари ва ғайратларини коммунизм қуриш ишига, партия XXIV съезди режаларини бажаришга сарфлайдилар, деб ишонтирди.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

ЧОРВАЧИЛИКНИНГ ЯНГИ ТАРМОҚЛАРИ

«БУҒУЧИЛИК, МЎЙНАЧИЛИК, КУЁНЧИЛИК, КЎЛ БАЛИҚЧИЛИГИ, АСАЛАРИЧИЛИК ВА ПИЛЛАЧИЛИКНИНГ РИВОЖЛАНИШИ ТАЪМИНЛАНСИН».

(КПСС XXIV съезди Директиваларидан).

КУЁНЧИЛИК ФЕРМАЛАРИДА

Бу ташаббусни Избоскан районидаги Охунбобоев номли колхоз бошлаб берди. Колхозда Андижон областида биринчи бўлиб куёнчилик фермаси ташкил этилди. Бу ерда чорвачиликнинг янги соҳаси бўйича мутахассис йўқ эди. Шунинг учун Эрали Алимқулов Қозон областидаги ихтисослаштирилган чорвачилик совхозига бориб, куёнчилик сирларини ўрганиб келди.

Шундан кейин колхозда куёнчилик фермаси ташкил этилди. Колхоз 1970 йилнинг декабрь ойида Қозон областидан 115 бош куён сотиб олди. Уларни боқиш учун сим тўрлардан махсус катакчалар тайёрланди. Ҳар бир катакчада сувдон, дон солинадиган идиш, куёнлар ётадиган ин-уйлар бор.

Куёнларни парвариш қилиш Эрали Алимқуловга топширилди. У Эркин Матёқубов билан чорвачиликнинг янги тармоғи бўлган куёнчиликни ривожлантиришга астойдил бел боғлади. Эрали Алимқулов ўзининг иш тажрибалари ҳақида завқ-шавқ билан ҳикоя қилади:

— Куёнлар жуда тез кўпаяди. Йилига беш марта болалайди. Ҳар бош она куён йилига 30 та, етиб бола беради. Биз уларни меҳр билан парвариш қиламиз. Кунига беш маҳал озуқа берямиз. Куёнларни рацион бўйича боқамиз. Макажўхори, арпа, қизилча, сабзи, беда — куёнларнинг асосий озуқасидир. Ҳар бир куёнга кунига 700 грамм атрофида озуқа берилади. Болалаш даври яқинлашган ва болалагандан кейин куёнларга бериладиган озуқа миқдори кўпайтирилади.

Колхоз фермасидаги куёнлар март ойида қочирилди. Орадан 28 кун ўтгач, 105 она куёндан 550 бош бола олинди. Ҳозир куёнлар иккинчи марта болалай бошлади. Бу йил колхоз фермасидаги куёнлар сонини 3 минг бошга етказилади.

Келгуси йилда фермани янада кенгайтирамиз, — дейди колхоз раиси Ш. Сайфуддинов, — бунинг учун ҳамма имкониятлар бор. Она куёнлар 500 бошга етказилади. Улардан бир йил давомида 15 минг бош бола олиш мўлжалланади. 2500 бош куён боласини уч ой боқиб, хўжаликларга сотамиз. Бир ой боқилган куённинг вазни 3,5 килограммдан 5 килограммгача етади. Унинг гўшти давлатга топширилади.

Ҳар бош она куён бир йилда 90 килограммгача гўшт беради. Колхоз фақат шу йилнинг ўзида давлатга 6-7 тонна куён гўшти топширади ва 20 минг сўм соф фойда кўради.

Андижон областидаги бошқа хўжаликларда ҳам куёнчилик фермалари ташкил этила бошланди. Пахтаобод районидаги «Коммунизм» колхозининг куёнчилик фермасида ҳозир 650 бош куён боқилапти. Колхозда бу йил куёнчиликдан ҳаммаси бўлиб 23 минг сўм фойда олиш кўзланади. Шундан 10.504 сўм харажатга чиқиб кетса, 11.691 сўм соф фойда қолади.

БАЛИҚЧИЛИК ФЕРМАЛАРИДА

Андижон областида чорвачиликнинг яна бир сердаромад тармоғи ривож топмоқда. Бу ҳақда «Андижонбалиқ» трестининг бошқарувчиси Хўжаобод районидаги «Ўзбекистон» колхози ...

Шундан сўнг бу районлар «Улуғнор» совхозида ҳам балиқчилик фермаси ташкил этилди. Совхоз Эски Мазгил ҳовузи соҳилида 30 гектарли кўл барпо қилинди. Бу кўлга ҳар йили 110 минг сўм ... кўлга 100 минг майда балиқча ташланди. Бу йил кўлдан 3 минг ... олинади.

Совхоз балиқчилик фермасининг мудири Абдувоҳид Қодировнинг айтишича, балиқларга ҳар куни 200 килограммдан озуқа берилапти. Совхоз балиқчилари байрам куни Андижон шаҳри аҳолисига 30 тонна балиқ етказиб беришга аҳд қилдилар.

Совхоз маъмурияти кўлнинг иккинчи навбатини қуриш ... Йилига 169 минг сўм ... 120 тоннадан балиқ ... харажатлар уч йилда қопланади.

Кўл бўйида 20 гектарлик боғ барпо этилади. Балиқчилар учун типовой турар жой барпо этилади. Буларнинг ҳаммаси келгуси йил амалга оширилади.

Избоскан районидаги «Ўзбекистон» колхозида ҳам балиқчилик фермаси ташкил этилди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АХБОРОТ

ФАРҒОНА

БИРИНЧИ БУЮРТМАЛАР

Қўқон ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинатининг маҳсулотлари янги ассортимент билан бойимоқда. Владимир Свиридов раҳбарлик қилаётган 2-цех коллективи яқинда бошлаб жуда маҳсулотлардан тайёрланган эркаклар пайпоқларини чиқара бошлади. Улар савдо тармоқлари буюртмаси билан бир ойда 300 минг жуфт пайпоқ етказиб беришади.

«ШОҲИМАРДОН» МАВСУМИ

Водийнинг гўзал қишлоғи Ҳамзаобод янги мавсумга тайёрланди. Бу ерда ҳар йили минглаб кишилар дам оладилар. Дам олувчилар учун янги қулайликлар яратилди. «Шоҳимардон» туристик базаси ремонт қилинди. ...

«Шоҳимардон» туристик базасида ... Янги мавсумда «Шоҳимардон»да ... минг ... олувчини қабул қилади.

КАВКАЗГА

Марғилон ремонт-механика заводининг маҳсулотлари республикамиздан ташқарида ҳам машҳур. ... Закавказье республикаларига ... 47 миллионли ...

ИШЧИЛАР ШАҲАРЧАСИ

Кува — Фарғонадаги ... шаҳарчаси ... туристик ... қурилмоқда ...

А. ЭШОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

С. ОДИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

МИРТЕМИР—60 ЁШДА

МИРТЕМИР ўзбек совет адабиёти тараққиётига салмоқли ҳисса қўшиб келаётган истеъдодли қалам соҳибидир. Унинг чуқур лиризм билан суғорилган, эҳтиросга тўла, гоҳо ипакдек майин, гоҳо денгиздай долғали шеърияти китобхонни кўпдан ўзига мафтун қилган. Республикамизда Миртемир шеъри жарангламаган, унинг қўшиғи эшитилмаган хонадон йўқ десак, муболаға бўлмас.

Атоқли шоирнинг кейинги йилларда улуғ доҳий Ленин, шонли Коммунистик партия шаънига битилган шеърлари жамланган «Ленин жилмайиши» поэтик китоби унинг ижодий камолотини кўрсатиб турибди.

Миртемир — моҳир таржимон ҳамдир. У улуғ Пушкин, Лермонтов, Некрасов, Шота Руставели ҳамда Ғарбий Европа классиклари асарларидан, шунингдек қирғиз эпоси «Манас»ни таржима қилиб, маънавий бисотимизни бойитишга катта ҳисса қўшди.

Шу кунларда республика адабий жамоатчилиги ажойиб сўз санъаткори таваллудининг 60 йиллигини нишонламоқда. Адибнинг Ўзбекистон халқ шоири деган фахрли унвонга сазовор бўлиши — унинг ижодига партия ва халқ томонидан берилган юксак баҳодир.

Биз адабиётимиз оқсоқолларидан бири ,ажойиб шоир Миртемирни муборак ёши билан қутлаймиз, унга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, янги ижодий ютуқлар тилаймиз.

ТОҒДАЙ ТАЯНЧИМ ҲАМ...

МИРТЕМИР

Юз қатла ардоқлайман,
Улуғим ва ардоқлим,
Йўлдошим ва етакчим —
Коммунист партияси.
Йўллар танобин тортмиш
Девкор, қўли қадоқлим,
Яратгувчим, эмгакчим —
Ленин гвардияси!

Тоғдай таянчим ҳам сен,
Кундай қувончим ҳам сен,
Эзгу ишончим ҳам сен —
Эркин, азиз, бебаҳо!
Ҳикмату кимёдай,
Мангу меҳри гиёдай,
Тонгда тошқин зиёдай,
Барҳақ, билағон, даҳо!

Минг йиллар жумбоғини
Рўй-рост ечмиш ёрти аср...
Қани чиғириқ, омоч,
Жувозу, қорачироқ!
Чўққилар ошганимиз
На мўъжиза ва на сир.
Ўша босириқ тушлар
Туш янглиғ бугун йироқ!

Осонмас, оғир бўлди,
Тош чайнагандай оғир,
Халқим деб кечди жондан
Не фидокор, жонбозлар.
«Ўшандоқ партия бор!».
Дегунча Ленин охир,
Неча жанг, неча қурбон,
Неча ёз ва аёзлар...

Юрт элчидим деганда,
Бало тушарди бошга.
Шубҳа ковурар эди
Баъзиларни мисли ўрт.
Наҳотки бахт кўзгуси,
Урилса бехос тошга,
Наҳот эрк ҳам ўткинчи,
Наҳот негизлар ҳам мўрт!

Наҳот олса ёқадан
Ёв гўё бевақт ажал.
Чанг солса қора бўжи
Ёки малла алвасти.
Йил касб этган мазмунку
Худди салмоқдор мучал,
Тағин ёруғ умидлар
Бўлурми оёқ ости!

Йўқ! Шубҳага ўрин йўқ,
Сен борсан, қалби чўғли,
Сен борсан, оздиролмас
Ҳар қандоқ иблис панди,
Бари сенинг ироданг,
Партиям, ота ўғли,
Чинакам халқ фарзанди,
Ҳақгўй, аср донишманди!

Ишонч тўлиқ: ёрқинроқ
Ярқирар бахт бундан ҳам,
Юрт бўлур тағин кўркам,
Тенги кам, сўлим, суюк.
Уринчоқ, қодир экан
Юртда меҳнаткаш одам,
Режалар шундоқ аниқ,
Тиниқ, ҳаётий, буюк!

Меҳнатчи ўтда куймас,
Сувда оқмас, бу аниқ...
Не хазина ётибди
Биз деб тупроқ тагида.
Алп элимга муносиб
Рақам бу, олам қониқ,
Бари ҳақ, дарё ётар
Жажжи сувлоқ тагида.

«Уйида йўқ гўжалик,
Кўнгли тилар хўжалик...»
Мазаҳлашарди шундоқ,
Гала аблаҳ бир маҳал,
Ҳа, ўзимиз хўжайин,
Давру даврон режалик,
Режалик ва донғил йўл,
Мушкулот режада ҳал!

Дилда яратмоқ ишқи:
Чўл бўлур пахтага кон,
Яралур не кошона,
Не янги сой, янги йўл.
Бўзларда, адрларда
Пишар чарос ва оқ дон,
Олтин ҳам, тўрлама ҳам,
Йилдан йилга тўкин-мўл.

Байроқдорим сарқорим,
Бошлайвер доим олға.
Ғуруририм ва шарафим
Ленин гвардияси.
Азмингга, парвозингга
Коммунизм қўналға,
Йўлбошчи, пўлат сафим,
Коммунист партияси!

ДЎСТЛАР ШОИР ҲАҚИДА

Дўстим Миртемирни забардаст шоирларнинг сардори дейиш мумкин. Унинг шеърлари ғоявий жиҳатдан ҳам темирдай мустаҳкам шеърлардир.

Миртемир — ўзбек адабиётининг чинакам улкан адабиёт эканлигини кўрсатувчи катта ойнадир.

Миртемир фақат ўзбек адабиётидагина эмас, балки Ўрта Осиёнинг барча адабиётларида алоҳида ўрин олган бир чинордир.

Миртемир гўё олтмиш ёшда эмас, балки босган қадамидан ўт сачрайдиган йигирма беш яшар йигитга ўхшайди.

Миртемирни ўз оила аъзолари қанчалик севса, ўқувчилари ҳам худди шундай севади.

Она тилини, ўзбек адабиётини гуллатишга улкан ҳисса қўшган Миртемирга шодлик, узоқ умр тилайман.

Миртемирнинг темир қаноти ҳеч қачон синмасдан, ижоди осмоний юксакликларга кўтарилишига тилакдошман.

Миртемирнинг қутлуғ тўйи кунида чин дилдан қучиб, дўсти:

Берди КЕРБОБОЕВ.
Ашхобод.

* * *

Кўнгли куйга лиммо-лим, борлиқни поэтик ҳис қиладиган шоир ҳаётнинг барча товланишларини тугал кўриб, тугал билиб, барча бўёқларидан фойдаланиб, давр ҳавосидан нафас олиб, бетиним куйлаб келади. У давримизнинг дастлабки зафарларидан, дастлабки ҳаёт гулларидан, дастлабки куйларидан завқланиб шеърлар яратди. Булар унинг илк овози эди. Лекин у улғайди, олис йўлларга чиқиб, дўстлар тупроғига қадам қўйди, узоққа борадиган дарёлардан сув ичди, қаҳрамонлар тўккан қон эвазига яралган бу янги ҳаётни ўрганди, унинг шавкатини билди. Бутун Ватанни, жонажон Ўзбекистонини гулистонга айлантирувчи куч—инсон қудрати эканлигини тушунди. Шундан бошлаб Миртемир ўзбек халқининг меҳнатини куйламоқда.

Абдулла ТОЖИБОЕВ.
Олмаота.

* * *

Миртемир шундай шоирлардандики, унинг шеърияти шуҳрати халқи шуҳратини орттиради, унинг ижоди халқининг ифтихор қилишига асос беради. Бу қариянинг сўзи унинг поэзиясида қамровли ҳаёт тажрибасидан туғилган мушоҳадалар, ундаги фалсафий теранлик, нозик идрок, ақл-маънавий зукколикнинг таъсири ила яралган бир образ эди.

Расул РИЗО.
Озарбайжон халқ шоири.

АГАР МЕН...

(Сочма)

Эшиккўл этагида қадимги бир жангчининг қабрини топишибди. Кафанигача олтин эмиш. Ханжари, этиги, қиличи, дубулғаси, уст-боши, қўйингчи, косаси, пиёласигача қуйма олтин, тобути ҳам...

Бу боболаримизнинг боболарига хос бурунги ер таги сағаналаридан. Номдор ва салтанат эгаларидан бирининг сағанаси. Қабр ичида устихонга боғлиқ ва ёнма-ён тўрт юзга яқин ўликка кераклигу, кераксиз олтин буюм санашибди. Еттинчи асрга қадар кўмилган ўлик — саҳройи йигит, жангчи. Ё ўн сак киз, ё йигирма уч йил умр кўрган, холос.

Агар мен мангулик уйқуга кетар кун бирон буюм олакетиш эрки берилақолса...

Не олиб кетаркинман?

Энг аввал ҳавлимдаги оқ гулларнинг бир ҳовуч атири;

Кейин Ҳалимахоним авжида Навоийнинг ўша бир сатри;

Устоз Ойбек бермиш ўша бир қалам; Олис ғурбатлардан қайтганимда онамнинг қабрини тополмаганим важидан суяк-суякларимга сингган ўша қирқ йиллик алам;

Суйгилимнинг тирноқ юзидеккина сурати ҳам;

Нозим Ҳикматнинг денгиз сувларидай мовий кўзларидаги ўша мунг, ўша учқун, бир сўз билан айтсам, унинг хаёлимдаги армонли сийрати ҳам;

Бир ғужум Фарғона узуми; Самарқанддаги йигитлик базми; Қозоқ қимизидан бир кўза; Тошкент денгизидан бир кўза;

Ҳеч бўлмаса ўша Олатов яйловида қимиз ичган заранг коса; Ўша унутилмас ўғринча бўса;

Оқсоқ бобо сағанасидан ложувард ғишт синиғи;

Ўлганда ҳам отини аташим ножўя бировнинг кўзларидаги тубсиз меҳрдан киприкчаси ва тиниғи;

Андижон адрларида битган ғўзадан бир лўппи чаноқ ҳам... Тағин нима? Бўлди шекилли. Йўқ, онамдан қолмиш ягона эсдалик — кичкина парқу болиш — тобутимда бошимга қўйилсаю, ўша болиш тагига партия дафтарчам қўйилса...

Ўлгандан кейин бирон буюм олиб кетиш эрки берилса, мен шуларнигина олакетишни истар эдим. Лекин ҳали ўладиган тентак йўқ, гап шунда...

КЎЛ БЎЙИДА

«Сирдарё, сен ҳам дарё, мен ҳам дарё...»
(Али ТЎҚАМБОЕВ).

Али оға, Сиз ҳам кўпсиз, мен ҳам кўлмен,
Али оға, Сиз ҳам мўлсиз, мен ҳам мўлмен.
Ҳовуримдан тоғ бошида пағa булут,
Қаҳримдан қора булут, жала дўлмен.

Бўйимда жилдирайди юз бир булоқ,
Қўйнимга қуйилади юз бир ирмоқ.
Не сойлар салқини бор мавжларимда,
Бағримда не наҳанглар ўйноқ-ўйноқ.

Қатрамдан баҳра олур жон-жонивор,
Не олқор, тоғ такаси, каклик ва сор.
Ўздай чўнг яратмиш қудрат қўли,
Бундай қут, бу тўкислик, айт, қайда бор!

Писандмас, қора довул ва гирдибод
Баҳраманд олис йўлчи, шоду-ношод.
Баҳраманд қарчиғайлар, қуруқ сойлар
Баҳраманд шу яшил юрт, чўнг одамзод.

Али оға, сиз ҳам кўлсиз, мен ҳам кўлмен,
Ёйиқману теранмен, битмас, мўлмен.
Ҳовуримдан тоғ бошида пағa булут,
Қаҳримдан қалдироқли қора дўлмен.

1970.

ТУПРОҚ ТЎҒРИСИДА

(ПАРЧА)

Оддий аскар эди Уроқжон,
Ёвқур йигит, эсар чавандоз,
Будённийдай ўткир қиличбоз,
Меҳри олов, қаҳри қаҳратон.
Ардоқларди арғумоғини,
Канда эмас ем, қашир-силар,
Уроқбой от тилини билар,
От ҳам билар ўз Уроғини.
Манглайида чафтдек қашқаси,
Ўша ўзбек корабайири,
Тулпор зотнинг нағиз чайири.
Утаберсин юзлаб бошқаси.
Дўстларидай эпчил, мард,
чапдаст,
Уйнар эди от қулоғида,
Не олғир ёв қасос доғида,
Қирағайлар бир-бир бўлди паст.
Қорақашқа, йўқ ҳеч қувлиги,
Танир эди тумонатда ҳам,
Танир эди аросатда ҳам,
Довруғ эди от сулувлиги.
Қонли майдон, юз-юзлаб фарсах,
Борар эди оғир, тенгсиз жанг,
Ойлар ўтар бир-биридан танг,
Ертўла ҳам, хандақлар ҳам зах...
Ел инграрди худди мовмушук,
Ер титратар тўп қалдироғи,
Жангда юртнинг яқин-йироғи.
Қорабўрон. Улат. Қор, Ушук.
Камчил эди замбарагу тўп,
Сафда эди дудама, чўқмор,
Не дудама, газлик ҳам мадор.
Жанг бу ахир. Курол тури кўп.
Ёв ёвузроқ келди Жўжидан,
Уласага ўч худди ём-ём.
Қайдан топай ёвга мос бир ном?
Қон пишқирар одам кўнжидан.
Уч оларди човондозлар ҳам,
Пайдо бўлар ноғаҳ ўрмондан,
Пайдо бўлар тонги тумандан,
Бари бирдай довюрак, ўктам.
Пулемётми ё танк — чекинмас,
Қушдай учар тўп-тўп олмовут,
Бургутлардай солишар човут,
Дўзах очса ҳамки бекинмас.
Наъралари қалдироқ мисол,
Қиличлари чақмоқдек кесар,
Танти, жонбоз, беаёв, эсар,
Туллак ёв ҳам баъзан ганг ва
лол...
Пистирмада Уроқбой бир кун,
Юз айғоқ ҳам пайқамас жойда,
Ёв сўқмоғин кузатар сойда,
Қашқаси ҳам ўлгудай беун.
Пайқар эди қорақашқа от:
Ҳозир жуда жавобгар дам, бас,
Ер тепинмас, сўлиқ чайнамас,
Дуч келгуси ўлим ва ҳаёт.
Шундоқ жанг бу. Қийғилиги
мўл.
Айёрлик ҳам асқатур пайт бор,
Ғаддорлик ҳам асқатур пайт
бор.
Қасос йўли — юз айланма йўл.
Ўйламангки, пистирма бежиз,
Сой ёқалаб келар уч отлиқ,
Отлари ҳам худди қанотлиқ,
Йўртиши ҳам ел каби ғиз-ғиз.
Уч отлиққа Уроқ бир ўзи,
От тортмасин тортар у шошқин,
Ич-ичини ўртаб ўч тошқин,
Тикилганди ёв томон кўзи.
Наҳот омон ўтса учовлон,
Дилда тутаб қолса ўч, наҳот,
«Суянчим бўл, эй сен хоназот!
Кел, бу гал ҳам этақол жавлон!»
Ора қолди бир арқон бўйи,
Типирчинар шу маҳал қашқа,
Қолганмасди чораси бошқа,
Тирик олмоқ Уроқнинг ўйи.
Ленин қандоқ? Келар уч бало,
Уртасида келар улуғи,
Башанг, дароз, ажал уруғи...
Оғир эди лаҳзалар, оғир...
Қандоқ қилиб тутсайкин тирик,
Савлатидан бу ўлжа йирик...

ҚАЙ ҚЎРАГА КИРСАНГ...

(БОЛАЛИК ЭСДАЛИКЛАРИДАН)

... Қай қўрага кирсанг —
эшиги очиқ,
Бир нима татийсан, қўймас
асло оч,
Қорақумғон қайнар, ёзилур
чочиқ,
Зоғарами, сўкми, ёвғон ё умоч.

Борини аямас, барини қўяр,
Юпқами ё гўжа, талқон,
қўғирмоч,
Қуртми ёки жийда — ўртага
уяр,
Жуда бўлмаганда қатиғу кўмоч.

Агар сўйган бўлса неча
бўрдоқи,
Қозонда қовурдоқ, ўртада кўза.
Данак, қовунқоқи, сузгун кўз
соқи,
Ё қимиз сузулур, ё аччиқ бўза.

Агар сўйган бўлса улоқ ё қўзи,
Уҳў, нўхат шўрва ёки кулчатой.
Жуда қашшоқ бўлса — бор
яхши сўзи,
Шундоқ яхши сўзни, гўё
саримой.

* * *

Келин йўлин тўсиб мачит
олдида
Айланишар эдик ёқиб аланга.
Ҳаммаси қоларкан гўдак ёдида,
Бошдан чочилгувчи туршагу
танга.

Қиш куни тўйу базм ё яёв
улоқ,
Ё нариги қишлоқдан ноғиҳон
қорхат.
Эсимда гўдаклик — унутилмас
чоқ,
Ўша кунларимдан қалбимда бор
хат...

1971 Туркистон.

МАДАНИЙ МЕРОСИМИЗ

В. И. Ленин «Гўзалликни сақлаб қолиш керак, башарти у (эскирган) бўлса, уни намуна учун қабул қилиш лозим» деб таъкидлаб ўтган эди. Мамлакатимизда, шу жумладан, Ўзбекистонда ҳам неча асрлар муқаддам авлодларимизнинг ақл-идроки, нозик диди ва юксак маҳорати билан яратилган ажойиб маданият дурдоналарини сақлашга алоҳида эътибор бериляпти. Шу масала юзасидан мухбиримиз Ўзбекистон ССР тарихий ёдгорликларни сақлаш жамияти правлениеси президиуми раисининг ўринбосари А. Шомуротов билан суҳбатлашди:

— Ўзбек халқининг бой маданий мероси бутун дунёга маълум. Республикамиз территориясидаги кўплаб тарихий ва замонавий ёдгорликлар бунинг ёрқин тимсолидир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев шундай деган эди: «Бизда кейинги йилларда совет кишиларини ўз Ватани учун, ўз халқи учун ифтихор туйғулари руҳида, ўз мамлакати ўтмишининг муносиб саҳифаларини иззат-ҳурмат қилиш туйғулари руҳида тарбиялаш соҳасида анча иш қилинди».

Жамият Уставига мувофиқ, республика территориясидаги ёдгорликларни ҳисобга олишда обидаларни сақлаш органларига биринчи галда ёрдам бериш лозим. Шу мақсадда 1968—1970 йилларда жамиятнинг жойлардаги бўлимлари, олимлар, мутахассислар, педагоглар, студентлар, ҳаваскор ўлкашунослар кучи билан ёдгорликларни сақлаш Бош бошқармасига қарашли тарихий ва маданий обидаларнинг рўйхатини аниқлаш бўйича оммавий-ташкилий тадбир ўтказилди. Натижада республика археологиясидаги ёдгорликлар сони 1770 тадан 2200 тага, тарихий ва санъат обидалари эса 80 тадан 2000 тага ортганлиги маълум бўлди. Ҳаммаси бўлиб республикамизда ҳозир беш мингдан ортиқ моддий-маданий ёдгорликлар бор.

Амалга оширилган ишлар асосида жамиятнинг область Советлари область маданият бошқармаси билан биргаликда архитектура, археология, тарихий ва санъат ёдгорликларини аниқлаш бўйича рўйхат тайёрладилар. Бу тадбир ўз навбатида ташкилотларнинг, шунингдек, давлат ва жамоат органларининг ўз территорияларидаги маданий ёдгорликларни сақлашга бўлган масъулиятини оширса, иккинчидан, меҳнаткашларни, айниқса ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда тарихий-революцион ёдгорликлардан кенг фойдаланиш ҳамда олим ва мутахассисларни «Ўзбекистон тарихий ва маданий ёдгорликлари рўйхати»ни тузишда зарур материаллар билан таъминлаш имкониятини беради.

Маҳаллий рўйхатда турган кўпгина архитектура ёдгорликлари ўтган йиллар давомида ишлаб чиқариш хоналари, минерал ўғитлар ва бошқа моддаларни сақлаш омбори сифатида фойдаланиб келинди. Натижада улар катта шикаст кўрди. Меҳнаткашлар депутатлари Советлари ижроия комитетлари ёрдами билан жамиятнинг маҳаллий бўлимлари бундай ёдгорликларни бўшатиш ва уларни зарурий ремонт қилиш ҳамда ободонлаштиришга эришдилар. Бу ишда айниқса Тошкент, Андижон, Наманган область ижроия комитетлари катта амалий ёрдам кўрсатдилар. Кейинги уч йил ичида 30 га яқин архитектура ёдгорликлари тузатилди. Уларнинг кўпчилиги эндиликда маданий-оқартув муассасалари мақсадида фойдаланилмоқда.

Жамият ташкил топган биринчи кундано қ республика меҳнаткашлари ва чет эллик туристлар ўртасида маданий ёдгорликларни пропаганда қилиш ва оммавий тус олдиришнинг турли формаларидан моҳирлик билан фойдаланиб келинмоқда.

«Билим» жамияти билан биргаликда жамият аъзолари 1967—1970 йилларда республика шаҳар ва районларида Ўзбекистон маданий ёдгорликларини тиклаш, ўрганиш ҳамда сақлаш масалаларига бағишланган тўрт мингдан зиёд лекциялар ўқидилар. Бу лекцияларнинг мавзуи ранг-баранг. Ўз ўлкасининг тарихи ва унинг революцион ўтмишини яхши биладиган жамоатчи лекторлар меҳнаткашлар ўртасида мунтазам равишда мазмунли суҳбатлар ўтказиб турадилар. Бундан ташқари тарғибот-ташвиқот ишларимизда республика ва область газета редакциялари, журналлар, радио ва телевидение катта роль ўйнамоқда. Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг ёдгорликларни сақлаш ва тасвирий санъат Бош бошқармаси томонидан 1967 йилда ташкил топган «Ўзбекистон архитектура ёдгорликлари» кўчма фотовиставкасини (Самарқанд, Бухоро, Хивада) йил давомида 180 мингдан зиёд киши томоша қилди. Худди шундай виставка Тошкент шаҳрида ҳам очилди. Республика меҳнаткашлари виставка материаллари орқали ўзбек халқининг бой маданий мероси билан танишадилар, энг муҳими, партия ва ҳукуматимизнинг тарихий обидаларни келажак ёш авлод учун сақлаб қолишда кўрсатаётган ғамхўрлиги ва эътиборини яна бир бор ҳис қиладилар.

Ютуқлар ҳақида гапириш ҳар доим ҳам мароқли. Лекин жамиятимиз ишида ҳали қатор камчиликлар, ҳал бўлмаган масалалар бор.

Ҳамон жойларда маданий ёдгорликларнинг қисман зарар кўриши ва бузилишига йўл қўйилмоқда. Бундай фактларнинг олдини олиш мақсадида жамиятимиз ва ёдгорликларни муҳофаза қилиш Бош бошқармаси археология ва санъатшунослик институтлари раҳбарлигида республика археология ёдгорликларини текшириш бўйича конкрет план-тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, уларни сақлаш зонасини аниқлаш, область ва районлар археология картасини тузиш зарур.

ГАЗЕТХОН РЕПОРТАЖИ

ТИРИК БАЛИҚЛАР МАГАЗИНИ

Кенг, ойнавандли савдо зали харидорлар билан гавжум. Ўртадаги мармар ҳовузда фавворалар шўх отилиб турибди. Тилларанг балиқчалар сузиб юрган экварнумлар диққатни тортади:

— Менга тирик балиғингиздан тортиб беринг!

— Осётрадан шўрвабоб қилиб берсангиз?

Чаққон ҳаракат қилаётган сотувчилар харидорларни кутдирмай, маданий хизмат кўрсатишга интиладилар.

Мармар ариқчада сузиб юрган балиқларни кузатамиз.

— Ҳайрон бўляпсиз чоғи, — дейди республика «Гастроном» контораси бошқарувчиси Содиқ Собиров, — махсус машиналарда келтирилган балиқлар қўшни хонадағи махсус ҳовузга қуйиб юборилади. У ердан эса, ана шу ариқча бўйлаб савдо залига сузиб ўтаверадилар. Магазиннинг савдо ишидаги қулайлиги ҳам шунда.

— Уй бекалари вақтни тежаш ва юмушларни осонлаштиришда қандай имкониятлардан фойдаланишлари мумкин?

— Магазин океан, денгиз, дарё ва кўллардан овланган жами 26 хилга яқин балиқ билан савдо қилишга мўлжалланган. Махсус музхоналарда қарийб 40 тоннагача маҳсулотлар сақланиши мумкин. Жонли балиқларни ҳозиргача пойтахт областининг Оққўрғон райони хўжаликлари етказиб бериб турнишибди. Уй бекаларига қулайлик яратиш мақсадида ярим фабрикатлар бўлими ташкил этдик. Ҳамза райони ошхоналар тресги тайёрлаб бераётган турли маҳсулотларни фақат пишириш учунгина вақт сарфланади.

Тошкентнинг Марказ-4 кварталидаги кўркамгина бино пештоқида куни кеча пайдо бўлган «Балиқ» гастрономи сўзлари пойтахтликлар эътиборини тортмоқда.

М. МИРАБЗАЛОВ.

ФУТБОЛ

НИҲОЯСИГА ЕТМАГАН ҲУЖУМЛАР

Мамлакат футбол чемпионатининг навбатдаги 12-тур ўйинлари қизғин спорт кураши остида ўтди. Ўйинлар жадвалига кўпдан бери карвонбошилик қилаётган киевлик динамочилар кейинги пайтда арман футболчилари билан биринчи ўринни ўзаро тортишиб қолишяпти. Авалги турда ҳар иккала команданинг очколари тенг бўлгани ҳолда фақат тўплар нисбати бўйича араратчилар олдинга ўтиб олишганди. Бу сафар эса киевликлар ўз майдонларида пойтахт армиячиларини қабул қилиб, «меҳмондорчилик»ни боплаб ўрнига қўйишди чоғи. Динамочилар меҳмонлар дарвозасига 4 та тўп киритиб, бир тўп қўйиб юборишди. Бу ютуғ уларнинг яна пешқадам бўлиб олишларини таъминлади.

Шу кунгача энг сўнгги ўринни эгаллаб келаётган Ростов-Дон армиячилари ўз уйларида ленинградлик зенитчилар устидан 1:0 ҳисобида ғалабага эришиб, хавфли зонадан чиқиб олдилар. Грузин футболчиларининг омади юришмади. Москвалик динамочиларни қабул қилган тбилисиликлар дарвозаларидан икки тўп ўтказиб мағлубиятга учрашди. Бокуликлар эса, худди шу ҳисобда «Шахтёр» командасидан устун келдилар. Ереванлик футболчилар «Заря» командаси билан учрашувда 2:1 билан муваффақият қозониб, ўз ҳисобига яна икки очко қўшиб олишди. Уч ўйин дуранг натижа билан тугади: «Торпедо» — «Карпат» 1:1, «Пахтакор» — «Спартак» 0:0, «Қайрат» — «Динамо» (Мн) 3:3.

Пахтакорчилар ўз майдонларида ўтказган бу галги учрашувда ҳам ташаббусни қўлдан беришмади. Муҳлислар футболчиларимиз ўзига хос юбилей учрашуви — команданинг олий лига сафида 350-марта майдонга тушишини ғалаба билан нишонлайдилар, деб умид қилишган эди. Афсуски, бу сафар ҳам ўйиннинг дастлабки минутларидан ҳужмкорликка ўтган пахтакорчилар ўз ҳаракатларини ниҳоясига етказа олмадилар. Гарчи Абдураимов Кавазашвили дарвозасини аниқ нишонга олгани билан ҳисобнинг очилмай қолиши кўпчиликни ранжитди. Бўлмаса уч галда ҳам спартакчи дарвозабон қўлидан тўп чиқиб кетганди. Шундай қилиб пахтакорчилар бу сафар ҳам 2 очко ўрнига 1 очко олиб яна ўйинни дуранг қилдилар. Эндиги умид навбатдаги учрашув — қайратчилар билан бўладиган ўйиндан.

ЖУРНАЛИСТЛАР СЕМИНАРИ

Урта Осиё республикалари ва Қозоғистон жанубий областларининг қишлоқ хўжалик мавзуларида ёзувчи матбуот ходимларининг Тошкентда ўтказилган республикалараро семинари тамом бўлди. Семинарни СССР Журналистлар союзи правлениеси секретариати билан Узбекистон журналистлар союзи правлениеси уюштирди.

Семинарда қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун олиб бораётган курашини матбуот саҳифаларида ёритиш билан боғланган масалалар юзасидан ижодий мунозара бўлди. «Совет Узбекистони» газетасининг редактори М. Қориев, «Сельская жизнь» газетасининг вакили М. Ф. Беляев, «Земледелие» журналининг бош редактори Г. М. Гоговин ва бошқа ўртоқлар редакциялар коллективларининг тажрибаси ва марокли ташаббуслари тўғрисида доклад қилдилар. Бир қанча илмий муассасаларнинг раҳбарлари журналистлар учун лекция ўқидилар.

Семинар қатнашчилари «Совет Узбекистони» ва «Правда Востока» газеталари редакцияларида бўлдилар, «Малик» совхозини ва Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институтини бориб кўрдилар.

(УзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Чет эл туристлари тушган автобуслар «Тошкент» меҳмонхонасига кетма-кет келиб турибди. Ёз фасли келиши билан республиканинг ҳаётини яққол кўриб билишни, республика меҳнаткашларининг бунёдкорлик ишлари билан танишиб чиқишни истаётган меҳмонлар анча кўпайди.

Америка Қўшма Штатларидан келган юздан ортиқ турист Узбекистонда икки кун меҳмон бўлди. Улар Ленинграддан бошланиб, Москва, Сочи, Тошкент ва Самарқанд орқали ўтадиган, сўнгра Сибирь ва Узоқ Шарқ шаҳарларини ўз ичига олган янги маршрут бўйлаб сафар қилмоқдалар.

Сафар қатнашчиларидан бири «Чикаго сан таймс» газетасининг мухбири Чарлз Бартлетт ўз таассуротлари тўғрисида бундай деди:

— Узбекистонга келишимиздан ҳаммамиз хурсандмиз. Самарқанд бизга жуда манзур бўлди ва жуда қисқа вақт ичида қаттиқ зилзила оқибатларини тугата олган Тошкент манзараси ҳаммамизни ҳайратда қолдирди. Узбекистонда кўрганларимизни ҳеч қачон эсдан чиқармаймиз.

Америкалик турист Узбекистон Телеграф агентлигининг мухбири билан суҳбатда совет кишилари билан алоқалар фойдали эканлигини айтди. «Бундай сафарлар, — деди у, — халқларимиз ўртасида ҳамжиҳатликни кучайтиришга, шубҳасиз, ёрдам беради».

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

ПЛАНЕТАМИЗДА

СССР БИЛАН МУСТАҲКАМ ДЎСТЛИК

СОФИЯ, 24 июнь. (ТАСС). Болгарияда кенг сайлов олди кампанияси давом этмоқда. Болгария Халқ Республикаси халқ мажлисининг, маҳаллий халқ Советларининг депутатлигига номзодлар, халқ судлари ва халқ маслаҳатчилигига кўрсатилган номзодлар ўз сайловчилари билан учрашмоқдалар. Кеча Софиядаги Димитров районининг сайловчилари, ватан фронти активлари Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретарй, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси, 286-София сайлов округидан халқ мажлиси депутатлигига номзод Т. Живков билан учрашдилар. Т. Живков сайловчилар ҳузурида сўзлаган нутқида бундай деди: Болгария Коммунистик партияси халқаро коммунистик ҳаракатнинг мустаҳкам отрядларидан бири бўлиб, бутун дунёда тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашмоқда.

Болгария Халқ Республикаси Совет Иттифоқи билан қалин дўст бўлмаганда, Совет Иттифоқи Болгарияда социалистик қурилиш ишига ёрдам бериб турмаганида мамлакатимиз муваффақиятларга эриша олмаган бўлур эди, деб таъкидлади нотиқ. Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик — мамлакатни янада ривожлантиришнинг ҳаракатлантирувчи кучларидан биридир. Уни келгусида ривожлантиришнинг гарантиясидир, деб уқтириб ўтди. Т. Живков.

Кенжаси — бир ойлик, тўнғичи — 87 ёшда

Эронлик Бахш Али Сабзийнинг 30 яшар хотини ўғил туғганида бахтли ёстиқдошлар бу воқеа жаҳон матбуотининг диққатини тортиши мумкин, деб хаёлларига ҳам келтирмаган эдилар. Бунчалик шов-шувнинг сабабчиси янги туғилган боланинг 140 яшар отаси бўлди. Ана шу оиланинг фотосини босиб чиқарган Жазоирда чиқадиган «Ал-Мужаҳид» газетасининг хабар беришича, Бахш Али Сабзий бундан 100 йил бурун биринчи марта уйланган эди. Унинг биринчи никоҳидан бўлган тўнғич ўғли ҳозир 87 ёшга кирди.

С. НИКОНОВ.

Иш қидириб юришибди

ПАРИЖ, 24 июнь. (ТАСС). «Франс-Суар» газетаси ўзининг бугунги сонида Франция жамоат фикрини ўрганиш институти ўтказган савол-жавоб натижаларига асосланиб, хабар беради: Ҳозир Францияда 150 мингдан ортиқ хотин-қиз иш тополмай юрибди. Уларнинг учдан бир қисми 25 ёшга етмаган қиз-жувонлардир.

Қадимий қабр

АММОН. Шимолий Иорданиянинг Ирбид шаҳрида Рим ва Византия давлатларининг даврига оид қадимга қабр очилди. Археологлар эркак, аёл ва бола хокларини топдилар. Аёлнинг кийим-кечаги заррин, ёнида олмос кўзли олтин узуги ва тилла исирғалари ётибди.

Иорданиянинг илмий доиралари бу археологик топилдиққа катта аҳамият бермоқдалар. (ТАСС).

ЧИЛИ. Мамлакат пойтахти Сантьяго учун энг қийин проблемалардан бири транспорт масаласидир. Янги метронинг қурилиши ана шу проблеманинг ҳал бўлишида муҳим роль ўйнайди. Суратда: пойтахт метроси қурилишида. Г. ТИХОНОВ фотоси. (ТАСС).

БОЛИВИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ЛА-ПАС, 23 июнь. (ТАСС). Боливиядаги аҳвол ҳали ҳам кескин бўлиб турибди. Мамлакатда фавқулодда ҳолат эълон қилинди. Ички ишлар министри Хорхе Гальярдо реакцион унсурлар яна давлат тўнтариши қилишга ҳозирланганликларини эълон қилди. У матбуот конференциясида гапириб бу фитнада миллатчи революцион ҳаракат партияси, Боливия социалистик партиясидаги ўнг унсурлар, истеъфодаги ҳарбийлар, шунингдек мамлакатнинг собиқ президенти махфий равишда Боливияга қайтиб келган Ернанд Селис Суасо қатнашаётганлигини айтди. Шу унсурлар махфий йиғилишлар ўтказганлиги, деди министр, фитначилик қилаётганлигини кўрсатувчи далилларнинг бири бўлди. Шунингдек кейинги вақтларда Ла-Пасда террор қилишлар ва бомбалар портлатиш, шунингдек ватанпарварлик кайфиятидаги кишиларга суъиқасд қилиш кўпайиб кетди.

Министр айтдики, мамлакат президенти генерал Хуан Хосе Торрес реакциянинг навбатдаги авантюрасини барбод қилиш мақсадида қуролли кучлар билан бир қаторда хавфсизлик ва давлат контроли органларини ёппасига сафарбар қилишни буюрди. «Бизни, — деди министр, — ғафлатда қолдира олмайдилар. Биз барча халқ ташкилотларини огоҳлантириб қўйдик. Ҳукумат ва қуролли кучлар ҳамма жойни назорат қилиб турибди».

Унг кучлар янги ҳуруж тайёрлаётганлиги тўғрисидаги хабар мамлакат меҳнаткашларининг қаҳр-ғазабини қўзғотди. Боливия ишчилар марказий ишчилар милицияси ташкил этилганлигини эълон қилди. Боливиянинг тараққийпарвар сиёсий партиялари ва ташкилотлари ўз аъзоларини хушёр бўлиб туришга чақирдилар.

Халқаро мавзуда.

БОМБА ПОРТЛАДИ

Урушдан олдин ва овдан кейин алдашганчалик ҳеч қачон алдашмайди, дейди буржуазия дипломатлари. Ов ҳақида гап кетганда бу фикр жуда мос тушади. Лекин уруш олдидан алдашга келганда эса бу гап босқинчи давлатларгагина хосдир. Чунки, улар урушга тайёрланаётганини яширадилар. Буни яқинда АҚШда юз берган воқеалар, 13, 14 ва 15 июнь кунлари «Нью-Йорк таймс» газетасида эълон қилинган махфий ҳужжатлар ҳам кўрсатиб турибди.

Ҳаммаси Пентагондан 7 минг бетлик ҳужжатларнинг йўқолишидан бошланди. Бу ҳужжатлар Вьетнам урушининг яширин томонларини ошкора қилиб қўяр эди.

Хабар қилишларича, Пентагонда бу ҳужжатларнинг 15 нусхаси тайёрланган эди. Уни ўша пайтларда мудофаа министри бўлган Роберт Макнамара раҳбарлигида 30 киши тайёрлаган эди. Ҳужжатларнинг бир нусхаси давлат департаментига, бошқаси Марказий разведка бошқармасига берилган, қолган 13 таси эса Пентагон ихтиёрида қолган эди. Ҳужжатнинг Оқ уйда сақланиши лозим бўлган асл нусхаси эса йўқ. Аммо тахмин қилишларича, уни президент Жонсон ўзи билан бирга Техасга олиб кетган. Ана шу ҳужжатларнинг «Нью-Йорк таймс» газетасига қай тарзда тушиб қолгани номаълум. Аммо уларнинг газетада эълон қилиниши худди бомба портлагандай бўлди.

«Нью-Йорк таймс» газетаси Пентагон махфий ҳужжатларининг ўн саккиз бетини эълон қилди. Уларда бунчалик портлашга сабаб бўлган нима бор эди? Расмий ҳужжатлар АҚШ ҳукуматининг кўзбўямачилик ва ёлғондан иборат бўлган тарихини, шунингдек Америка халқининг алданишини фош қилиб ташлади.

Мазкур ҳужжатларда баён қилинган Пентагоннинг текшириш ишлари мудофаа министри Роберт Макнамаранинг кўрсатмаси билан амалга оширилган эди. Маълумки, Макнамара Вьетнамдаги урушдан хафсаласи пир бўлиб, АҚШ бу урушга қандай қилиб аралашиб қолганини аниқламоқчи бўлган эди. Текшириш материалларининг кўрсатишича, 1964 йилги сайлов олди компаниясида Жонсон ўзини тинчлик тарафдори қилиб кўрсатишга уринган. Айни пайтда у Вьетнам Демократик Республикаси территориясини бомбардимон қилишга тайёргарлик кўришни авж олдириб юборган.

Пентагоннинг доклади принципига кўра хронологик ва тематик равишда баён қилинган бўлиб, уларнинг ҳар бирига шахсий ҳужжатлар илова қилинган. «Нью-Йорк таймс» газетаси ўз мақолалар сериясини Жонсон ҳукумати Вьетнам Демократик Республикасини ҳаводан оммавий равишда бомбардимон қилишга киришиш тўғрисида қабул қилинган қарор ва Тонкин қўлтиғида юз берган 1964 йилнинг августидаги воқеалардан бошлайди.

Маълумки, Польшага бостириб кириш учун баҳона топиш мақсадида Гитлер разведкаси ўз одамларига поляк формаси кийдириб, Глейвице шаҳридаги ўзининг радиостанциясига ҳужум уюштирган эди. Бу 1939 йилнинг августида содир бўлган эди. Орадан роса 25 йил ўтгач Вашингтон ҳам худди ана шундай баҳона ўйлаб топди. Авваладан планлаштирилган игвогарлик бўйича Жанубий Вьетнамнинг торпедо катерлари Американинг эсминецини Тонкин қўлтиғида ўққа тутди, Вашингтон бўлса бунинг учун бутун жавобгарликни Ханойга юклади.

«Нью-Йорк таймс» газетаси эълон қилган ҳужжатлар АҚШнинг сўнгги ўттиз йиллик тарихига жиддий тузатишлар киритди. Америка империализмининг жиноий йилномасига яна бир жиноят қўшилди. Ана шу йилномани ўқиб дунё халқлари герман фашизми ва япон милитаризмига қарши кураш олиб бораётган бир пайтда империалистик Америка ўзининг қонли игвосини бошлаганини билиб олиш қийин эмас.

Чунки Эйзенхауэр республика маъмуриятининг аралашуви билан дунёнинг ана шу районида ҳарбий интервенция хавфи туғилган эди. 1954 йилнинг баҳорида, французлар Дьен-Бьен — Фуга қамалган бир пайтда Никсоннинг ўзи ва давлат секретари Жон Фостер Даллес Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилишга шай турган комитет раислари ва штаб бошлиқларини қўллаб-қувватладилар. Атом бомбалари ортиб олган самолётлар буйруқни кутган ҳолда чегара яқинида шай бўлиб турардилар. Лекин сўнгги дақиқаларда Эйзенхауэр фикридан қайтди.

Ҳужжатларда таъкидланишича 1964 йилнинг 3 ноябрида, яъни Жонсон президент қилиб сайланган кунда ҳукумат ВДРни бомбардимон қилиш планини ишлаб бўлди. 1965 йилнинг 1 апрелида Жонсон Америка қўшинларидан Вьетнамда фойдаланишга қарор қилди. Бу пайтга келиб 1965 йилнинг мартида бошланган Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилиш Сайгон қўғирчоқ қўшинларини талафотдан қутқариб қололмаслиги маълум бўлиб қолди. Ана шундан кейин Жонсон юз минг кишилик 34 та Америка батальонини Жанубий Вьетнамга ташлашни маъқул кўрди. Бу Жануби-Шарқий Осиёда урушни кенгайтиришдан дарак берарди.

Ҳаммадан ҳам америкаликларни лол қолдирган нарса шу бўлдики, президент Линдон Жонсон 1964 йилги сайловда урушни қоралагани ва Америка йигитларини Осиёга юбормасликка ваъда бергани учун ҳам кўпчилик овоз билан президентликка сайланган эди.

Яқиндагина президент Никсон халқ кўзи ўнгида ва ниҳоятда тантанали вазиятда Жонсоннинг Вьетнам сиёсатини мақтади. У ўзининг президент Жонсон билан айнан бир фикрда эканини ва унинг тўғри йўл тутганини ёқлаб гапирди. Шунинг ўзиёқ АҚШнинг ҳозирги маъмурлари ўтмишдошларининг йўлидан адашмай бораётганининг кўрсатиб турибди.

Пентагон ҳужжатларининг фош этилгани маълум бўлиши биланоқ Оқ уй ўтмишдан қўл силташга шошилди. Ана шу ҳужжатлар ҳақидаги саволга жавобан президентнинг матбуот секретари Рональд Зиглер президент Никсон «янги Вьетнам сиёсати» юритишга ўтди, деб таъкидлашни маъқул кўрди. Ҳатто у Никсон президент лавозимига ўтирганидан кейин аввалги ҳукуматнинг сиёсатидан воз кечди, деб ҳам айтди. Тўғри, президент Никсон Оқ уйда ўтказган навбатдаги матбуот конференциясида ўзининг урушни тугатиш тарафдори эканини таъкидлади. Бироқ унинг кейинги сўзларидан шу нарса кўриниб турибдики, АҚШ Ҳинди-Хитойдаги игвогарликни бундан кейин ҳам давом эттиришдан воз кечмоқчи эмас.

15 июнда Нью-Йоркнинг Федерал суди «Нью-Йорк таймс» газетасининг Пентагон материалларини эълон қилишни тўхтатишга қарор қилди. Федерал суднинг бу қарори юстиция министрлигининг талаби билан чиқарилди. Яқинда юстиция министри Митчелл мудофаа министри Лейрднинг сўрови билан «Нью-Йорк таймс»нинг ноширчи Артур Сульцбергерга телеграмма юбориб, Пентагон материалларини эълон қилишни дарҳол тўхтатишни талаб этди. Редакция бўйсунишга мажбур бўлди. Қидирув федерал бюросининг агентлари Пентагон ҳужжатларини «Нью-Йорк таймс» газетасига берган одамни топиш тўғрисида топшириқ олдилар. Ҳозир ана шу агентлар асосий эътиборни мудофаа министри ва давлат департаментининг собиқ маслаҳатчиси Даниэль Эллсбергга қаратмоқдалар. Маълумки Даниэль Элсберг Массачусет технология институтида ишлайди ва маҳаллий матбуотнинг кўрсатишича, АҚШнинг Жануби-Шарқий Осиёдаги агрессиясини қатъий қораламоқда.

Шунга қарамай Америка ва жаҳон жамоатчилигининг норозилиги кундан-кунга кучайиб бормоқда. Жанжал авж оляпти ва у нима билан тугашини айтиш қийин. «Шармандалик!», «Шунча йиллардан буён бизни алдаб келишаётган экан!», «Афсус, афсус!» — Америка газеталарининг саҳифалари ана шундай сўзлар билан тўлиб чиқмоқда. Америка империализмининг игвогарлик ва босқинчиликдан иборат бўлган бутун сиёсатига лаънатлар ўқилмоқда.

Евг. БЛОК,
«Совет Узбекистони» халқаро шарҳловчиси, доцент.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ҲОЛВАНИ ҲОКИМ ЕР...

Америка долларини ҳалокатдан сақлаб қолиш учун қилинган навбатдаги операциялар «Умумий бозор»га кирувчи мамлакатлар экономикасида ғоятда оғир қийинчиликларни юзага чиқармоқда. Бу операциялар меҳнаткашлар турмушини, уларнинг моддий аҳволини тобора ёмонлашувига сабаб бўлмоқда.

Маълумки, май ойида ГФР билан Голландия долларга нисбатан муносабатни яхшилаш мақсадида мамлакатда пасти-баланд баҳоларни амалга оширдилар, яъни ўз пул единицаларини маълум бир вақтга қадар ревальвация қилдилар. Бу даврда эса, «олтилик»ка кирган бошқа мамлакатлар эса, ўз пулларининг қувватини илгариги аҳволда қолдиравердилар. Ҳозирги кунда Боннда ҳам, Гаагада ҳам «Умумий бозор» штаб квартираси жойлашган Брюсселда ҳам бундай операцияларнинг келтирган ҳамда бундан буён яна келтирадиган зарарларини зўр бериб ҳисоблаб кўрмоқдалар. Аслини олганда бу урунишларнинг ҳаммаси мутлақо бефойдадир. Чунки бу уруниш чўкаётган одамнинг сув юзидаги ҳас-чўпдан ҳам нажот кутишига ўхшаган бир кулгили интилишдир.

Бу соҳада биргина Голландиянинг ўзини олайлик. Мамлакатда гульден қимматини ошириш қишлоқ хўжалик маҳсулотларини экспорт қилишда жиддий қийинчиликларнинг юзага келишига сабаб бўлмоқда. Ҳозирги ҳисобдонларнинг хом чўтига қараганда Голландия қишлоқ хўжалиги кўрадиган зарарларнинг ҳаммаси йил охиригача 200 миллион гульденга етиб боради.

Мамлакатда ҳукм сураётган молиявий кризис тўлқинлари гўё юқумли касал сингари қишлоқ хўжалиги сиёсати масалаларида ўзаро шерик бўлган Европа иқтисодий ҳамкорлиги мамлакатларининг унча мустаҳкам бўлмаган бирлигига тузуккина путур етказмоқда. Голландия чегараларида яна таможнячилар пайдо бўлиб қолдилар. Улар Бельгия ва Франциядан мамлакат территориясига келтирилаётган гўшт, сабзавот ва мевалар учун қўшимча равишда бождаллар ундира бошладилар. Булар гульденнинг қиммати оширилиши туфайли Голландия деҳқонлари кўрган зарарни бир оз бўлса ҳам коплармикин, деган йўсинда кўрилаётган тадбирлар эди. Бироқ бундай тадбирий чоралар билан ўлгудек баднафс бўлиб кетган айёр савдогарлардан Голландия бозорларини тўла тозалаш сира мумкин эмас эди.

Ҳозирги кунда нидерландияликлар ўз тарихларида ғоятда машаққатли кунларни кечиришга мажбур бўлмоқдалар. Бу қийинчиликлар сўнгги даврларда қалқиб турган долларнинг мамлакат экономикасида муҳим роль ўйнаётганлиги, шунингдек, Вашингтонга лаганбардорлик қилаётган, мамлакатни ғоятда масъулиятсизлик билан идора қилаётган ва оғир молиявий юкнинг бир қисмини Голландия меҳнаткашлари елкасига ортишга очиқдан-очиқ йўл қўйиб қўйган шахсларнинг айби билан руёбга чиқди. Ана шу фактларни ўйлаб туриб халқнинг жуда донолик билан айтган қуйидаги нақлини эслашга тўғри келади: «Ҳолвани ҳоким ер, калтакни етим ер».

(АПН).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА, 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Мультфильм, 19.20 — Ахборот, 19.35 — «Пропагандист». Узбек тилида: 20.05 — Чингиз Айтматов ва қирғиз киноси, 21.15 — Ахборот, 21.30 — Ноз-неъмат бунёдкори, 22.20 — Қизил майдон (бадиий фильмнинг 2-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ, 19.00 — МОСКВА, 20.00 — Янгиликлар, 20.10 — «Мерседес муаммоси» (бадиий фильм), 21.25 — Ёзувчиларнинг қишлоқ меҳнаткашлари билан учрашуви, 22.30 — Балет шинавандалари учун, 23.15 — Оғир атлетика бўйича Европа чемпионати.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Врач маслаҳати, 20.30 — «Тўлқинда—02», 20.45 — Балет кечаси, 21.25 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/VI да Аида, 26/VI да Лайли ва Мажнун.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/VI да Алжонларим, 26/VI да Мирзо Улуғбек.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Асосий зарба (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11 ярим, 2, 4 ярим кеч 7 ва 9.15 минутда).

Том Жонс (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Чегарада отилган ўқ (кундуз соат 11, 5 ярим), Ҳамроз (2 серия, кундуз соат 12 ярим, 3, кеч 7 ва 9.15 минутда): — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

Осмоннинг бир бўлаги — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (тоқ соатларда).

Тунги смена — «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Сариқ чемоданча саргузаштлари — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Ваня тоға — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Сайҳа (2 серия, кундуз соат 12, 3 да), Чегарада отилган ўқ (кундуз соат 5 яримда), Утни ўзимга қаратаман (кеч соат 8.45 минутда): — «КЎКЧА».

ЁЗГИ БИНОДА

Ваня тоға — ТЕЛЬМАН номли.

Осмоннинг бир бўлаги — «ФЕСТИВАЛЬ».

Катта сайр — «ХИВА».

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИНИНГ ҲАМЗА НОМЛИ САНЪАТШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ қуйидаги мутахассисликлар бўйича аспирантурага

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кундузги: театр санъати, архитектура.

Сиртқи: Театр санъати, музика санъати, тасвирий санъат.

Ҳужжатлар 1 августгача қабул қилинади. Қабул қилиш қоидалари умумий тартибда.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар А. Тўқаев кўчаси, 1-уй.

«Узбекконцерт»

ГОРЬКИЙ НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

(ёзги театр)

25, 26, 27 ИЮНЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА

ҚОЗОҒИСТОН «САЛОМ» ЭСТРАДА АНСАМБЛИНИНГ ҲАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ

Таниқли Қозоғистон эстрада артистлари иштирокида икки бўлимдан иборат катта янги программа.

Билетлар ҳар куни кундуз соат 2 дан бошлаб боғнинг ёзги театр кассасида сотилади.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

26, 27 ИЮНЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА

СССР биринчилиги учун олий лига «А» классининг «ҚАЙРАТ» (Олмаота) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Ўзбекистон ССР Прокуратураси коллективи Ўзбекистон ССР прокурори К. Р. Рўзметовга укаси

Зарип РУЗМЕТОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332038, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331421. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330253. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз — 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4-29-44, Гулистон — 22-09.

А. — 143. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 04293.